

PHOENIX 85

REVISTA DE INSOLVENȚĂ
IULIE-SEPTEMBRIE 2023

EDITORIAL

3 **Cuvântul președintelui**

RUBRICA ANALISTULUI

- 6 ANTONIU OBANCIA
Drepturile terților de bună-credință în procedura internațională de recunoaștere reciprocă a ordinelor privind indisponibilizarea și confiscarea produselor infracțiunii
- 10 FLORIN SANDU
Avertizarea timpurie și mentorii insolvenței
- 14 ALINA POPA, ANDREEA DELI
Argumente referențiale
- 16 CARMEN POPA
Obligația lichidatorului de expunere pe piață într-o manieră adecvată a bunurilor debitoarei – art. 154 din Legea nr. 85/2014

RUBRICA MAGISTRATULUI

- 20 OANA AVRAMESCU
Dileme privind întinderea despăgubirii cuvenite contractantului în cazul denunțării unui contract în derulare de către administratorul judiciar

RUBRICA PRACTICIANULUI

- 24 CRISTINA STROIE, OANA VELICAN
Noi instrumente digitale în sectorul procedurilor de insolvență: <https://www.unpir.ro/sedis/statistica>

PHOENIX 85

REVISTA DE INSOLVENȚĂ
IULIE-SEPTEMBRIE 2023

Cuvântul președintelui

Economia sub spectrul reformei fiscale

Ne aflăm deja în a doua jumătate a anului. În mare parte, a fost o vară lipsită de evenimente și ne pregătim să reluăm activitatea odată cu venirea toamnei. Ne propunem să discutăm cu autoritățile pe tema modificărilor legislative. Am reluat circuitul conferințelor de specialitate cu două evenimente de anvergură încă din prima lună a toamnei.

În ultima decadă a lunii septembrie, Guvernul a pus în dezbatere publică un proiect de lege „privind unele măsuri fiscal-bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung”. Documentul reprezintă un set de modificări fiscale majore plănuite de autorități pentru a remedia deficitul bugetar.

Proiectul prevede implementarea unor schimbări semnificative în ceea ce privește sistemul de taxare începând cu anul 2024, afectând majoritatea sectoarelor economice. Printre aceste măsuri se numără ajustări în regimul microîntreprinderilor, eliminarea scutiilor de impozit pe venit pentru angajații din domeniile IT, construcții și agricultură, introducerea contribuțiilor sociale pentru toate categoriile de angajați, un impozit minim pentru companiile cu afaceri de peste 50 de milioane de euro, precum și aplicarea unui impozit suplimentar pentru bănci.

Pentru microîntreprinderi se introduc două cote diferite de impozitare, bazate pe nivelul veniturilor și domeniul de activitate: o cotă de 1% pentru cele cu venituri sub 60.000 euro și o cotă de 3% pentru cele cu venituri peste 60.000 euro sau care operează în sectoare precum avocatura, domeniul medical, IT, HoReCa etc.

Totodată, printre măsurile de combatere a evaziunii fiscale se numără competențe extinse, pentru ANAF și Autoritatea Vamală, pentru constatarea și sancționarea contravențiilor.

O parte dintre măsurile propuse de autorități nu reprezintă o majorare de impozite, ci eliminarea unor facilități fiscale care favorizau investiții în anumite domenii considerate cu potențial.

Ca „pelerină” pentru suport tehnic au fost introduse în expunerea de motive recomandări făcute de organisme financiare repute: Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional și Banca Centrală Europeană. Chiar și așa, proiectul pus în dezbatere ține cont și de unele reacții venite din partea publicului atunci când au apărut primele semnale referitoare la modificările avute în vedere. Reținem majorarea total nejustificată a cuantumului contribuțiilor pentru sănătate, ce vizează profesiile liberale.

Rămâne de văzut ce formă va avea proiectul de lege după ce parcurge etapele de dezbatere publică și dezbatere parlamentară.

NIC BĂLAN
Președintele UNPIR

Subiectele profesiei

În altă ordine de idei, la începutul lunii septembrie, UNPIR a încheiat un acord de cooperare cu Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor (ONPCSB). Acordul are în vedere trei modalități de cooperare între UNPIR și ONPCSB: elaborarea și implementarea de politici împotriva spălării banilor, evenimente de pregătire profesională și optimizarea legislativă privind entitățile raportoare. Acest acord oficializează buna cooperare care durează deja de câțiva ani între UNPIR și ONPCSB.

În relația cu Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPI), am finalizat cu succes procedurile de colectare a datelor și înregistrarea practicienilor în insolvență interesați să acceseze gratuit baza de date a instituției. Au fost înregistrate peste 800 de înscrieri, iar procesul nu a fost simplu, din cauza anumitor dificultăți cu cerințele ANCPI. Unele cereri au fost respinse din cauza datelor incomplete. Am corectat ce am putut din aceste deficiențe, iar acum practicienii pot accesa informațiile dorite.

În iunie, o delegație UNPIR a discutat cu reprezentanți ai Ministerului Finanțelor modificarea Codului de procedură fiscală în ceea ce privește cesiunea creanțelor bugetare. Noutatea față de procedura anterioară se referă la eliminarea mai multor condiționări.

În iulie, Consiliul Concurenței ne-a trimis o solicitare privind actele normative și administrative care guvernează activitatea practicienilor în insolvență și care ar putea constitui bariere legislative care restricționează concurența. În august, UNPIR a răspuns folosind argumente din legislația Uniunii Europene, implementate la nivel local prin modificări recente aduse Legii nr. 85/2014. În prezent, tema discuțiilor se focalizează pe transferul de business.

Tot în august, UNPIR a trimis o solicitare către MFP și ANAF referitoare la aplicarea de către organele fiscale a măsurilor de executare asupra contului unic în procedura de insolvență. Argumentele UNPIR au descris concursul dintre aplicarea prevederilor fiscale și prevederile Legii nr. 85/2014, demonstrând nelegalitatea unei astfel de măsuri.

Din discuțiile cu ONRC s-a conturat ideea ca UNPIR să ia legătura cu Autoritatea pentru Digitalizarea României (ADR). Doi reprezentanți din conducerea UNPIR au avut o primă discuție cu conducerea oficiului din cadrul ADR care dezvoltă softurile și portalurile guvernamentale. A fost o discuție constructivă, din care a reieșit că ADR dispune de resurse considerabile pentru implicarea în proiecte de digitalizare. Drept urmare, în perioada următoare trebuie să gândim proiecte pe care UNPIR le-ar putea desfășura împreună cu ONRC. Tot din discuții a rezultat și ideea că UNPIR ar putea trece de la utilizarea unor servere proprii la accesarea cloudului guvernamental, un sistem foarte sigur.

Evenimentele profesiei

Constanța a deschis sezonul de toamnă al evenimentelor cu o Conferință Națională de Insolvență. În cadrul evenimentului au vorbit specialiști renumiți ai domeniului. Printre aceștia se numără: av. Simona Maria Miloș, președinte INPPI; dr. Nicoleta Țândăreanu, formator INM, și av. Stan Țirnovăneanu, prim-vicepreședinte UNPIR. În deschiderea evenimentului au cuvântat și reprezentanți ai mediului de afaceri: Valentina Burdescu, director general ONRC; Ruxandra Serescu, director general al Camerei de Comerț Constanța, și Mihaela Ichim, director general THR Marea Neagră. Filiala București a fost reprezentată de președintele său, av. Cătălin Andrei Dascăl, în timp ce Filiala Constanța a fost reprezentată de ec. drd. Cristina Stroe, președinte.

În deschiderea secțiunii tehnice, av. Geanina Oancea Olteanu, membru titular al CC al INPPI, ec. Oana Velican, membru CNC al UNPIR, av. Dan Barbu, membru al CC al INPPI, și jud. dr. Csaba Bela Nász, judecător în cadrul Înaltei Curte de Casație și Justiție, au împărtășit cunoștințele și experiențele lor. Expertiza academică a fost adusă de prof. univ. dr. Augustin Fuerea, de la Facultatea de Drept a Universității Nicolae Titulescu.

Ulterior, la finalul lunii septembrie, UNPIR Filiala Iași îi cooptează și pe colegii din Uniunea Administratorilor Autorizați din Moldova (UAAM) și organizează Conferința Internațională de Insolvență Iași, eveniment tradițional care aduce în prim-plan subiecte relevante din domeniul insolvenței.

Conferința este o adunare prestigioasă de experți și profesioniști din domeniu. Alături de colegii noștri din UNPIR și INPPI vin reprezentanți ai mediului academic: lect. univ. dr. Sergiu Golub, de la Universitatea Babeș-Bolyai, și conf. univ. dr. av. Maria Dumitru. Din magistratură participă jud. dr. Mihaela Sărăcuț, de la Curtea de Apel Cluj, jud. Alina Gianina Prelipcean, vicepreședinte al Curții de Apel Iași, precum și Ionela Ghiugan, fost judecător la Tribunalul București, și jud. Maria-Cristina Popa, judecător la Curtea de Apel Iași.

Dorin Ciobanu, președinte UAAM, lect. univ. dr. Carolina Catan și dr. Irina Selevestru reprezintă „la moment” expertiza insolvenței din Republica Moldova. Conferința se încheie cu o prezentare a av. dr. Antoniu Obancia, lector la INPPI, privind subiectul insolvenței la nivel global și impactul administratorului judiciar.

În octombrie avem Congresul Anual UNPIR, care va avea loc la hotelul JW Marriott Bucharest Grand Hotel din București. Subiectul evenimentului va consta în propunerile de modificare a statutului profesiei.

Tot în octombrie, UNPIR Filialele Gorj și Mehedinți organizează un amplu seminar de pregătire profesională, la care vor participa reprezentanți ai profesiei de practician în insolvență, magistrați și reprezentanți ai Registrului Comerțului.

Ediția curentă

Trecând la numărul de toamnă al revistei Phoenix, avem o serie de articole interesante, care sunt convins că vă vor răspunde la câteva dintre întrebările voastre.

Av. dr. Antoniu Obancia scrie un articol cu scenarii în care acționarul sau managerul unei companii este acuzat într-un proces penal străin. Dacă o companie românească intră în proceduri de insolvență, părțile interesate ar trebui să aibă dreptul de a se apăra împotriva posibilelor măsuri de sechestrare sau confiscare criminală. Textul analizează protecția juridică a terților de bună-credință, adică persoanele care nu sunt direct implicate în activități criminale, dar care ar putea fi afectate de măsuri legale împotriva activelor implicate în astfel de activități. De exemplu, dacă cineva deține o participație într-o companie care se dovedește a fi implicată în activități ilicite, aceste protecții legale se asigură că acea persoană nu va pierde investiția sa fără un proces echitabil. Aceasta este o problemă importantă în dreptul internațional și protejează drepturile fundamentale ale cetățenilor. Concluzia este că terților de bună-credință ar trebui să li se garanteze un proces echitabil în ceea ce privește drepturile lor de proprietate.

Av. senior Florin Sandu vine cu o abordare complexă a problematicii insolvenței, combinând strategii legislative și operative într-un cadru integrat. Articolul evidențiază rolul vital al intervențiilor timpurii și suportului specializat în prevenirea insolvenței, oferind o viziune asupra modului în care acestea pot fi implementate în practică, inclusiv prin examinarea exemplară a unor cazuri din Franța și Italia.

Mai mult, articolul subliniază importanța de a urmări și evalua impactul acestor măsuri, indicând o recunoaștere a dinamicii complexe și în continuă schimbare a domeniului economic. Acesta oferă, de asemenea, o perspectivă echilibrată, acordând atenție atât nevoii de a proteja companiile în dificultate, cât și de a conserva încrederea părților interesate, creând astfel o discuție nuanțată și profundă despre provocările și oportunitățile asociate cu gestionarea insolvenței în contextul actual.

Av. Carmen Popa aduce în discuție faptul că lichidatorul judiciar trebuie, conform unor norme juridice obligatorii, să prezinte corespunzător pe piață bunurile debitoarei pentru a le vinde. Această cerință este independentă de alte prevederi ale regulamentului de vânzare. Dacă aceasta nu este respectată, în special în ceea ce privește principiile esențiale ale legii insolvenței, sancțiunea este anularea tranzacției. Textul subliniază importanța și seriozitatea cu care trebuie tratată vânzarea bunurilor unei entități aflate în insolvență. Astfel, în cazul în care lichidatorul nu își îndeplinește corespunzător obligațiile, poate apărea o sancțiune severă – nulitatea absolută.

Jud. dr. Oana Avramescu analizează modul în care rezilierea contractelor de către administratorul judiciar afectează drepturile și responsabilitățile părților implicate. În centrul discuției se află art. 123 alin. (4) din Legea nr. 85/2014, care servește drept temei juridic pentru determinarea despăgubirilor echitabile în cazul încetării premature a unui contract cu un debitor insolvent.

În schimb, colegile noastre Oana Velican și Cristina Stroie vă prezintă un set de unelte digitale disponibile acum pe platforma SEDIS, și anume secțiunea „STATISTICI”. Această secțiune oferă posibilitatea de a crea rapoarte statistice legate de dosarele de insolvență administrate în SEDIS. Avem aici o inovație digitală concepută pentru a ajuta practicienii în domeniul insolvenței. Acest modul semnaleză o nouă etapă în care informația este gestionată și analizată în practica insolvenței, consolidând adaptarea profesiei la era digitală și la beneficiile tehnologiei.

Noi apariții editoriale

Nu în ultimul rând, aș vrea să trec în revistă câteva apariții editoriale din ultima perioadă, volume care vin să sublinieze complexitatea și dinamica acestei arii de specialitate. În contextul în care legislația și practica judiciară se află într-o mișcare perpetuă, înțelegerea temelor esențiale este imperativă.

„Procedura insolvenței. Jurisdicții în insolvență. Deschiderea procedurii de insolvență. Verificări de legalitate vs. Decizii de oportunitate – Considerații teoretice și perspective practice”, semnată de dr. Claudia Antoanela Susanu, este o lucrare care se bucură de o structură bine definită pe patru capitole. Volumul reușește să aducă în prim-plan atât aspectele teoretice, cât și pe cele practice, oferind o perspectivă amplă și echilibrată asupra procedurii insolvenței.

În „Tratamentul juridic al supraîndatorării antreprenorului individual aflat în insolvență”, jud. dr. Mihaela Sărăcuț aduce în atenție subiectul supraîndatorării și diferitele sale implicații. Această lucrare se dovedește a fi esențială, în contextul în care criza financiară a schimbat paradigmele și a repus în discuție modul în care este privit debitorul și soluțiile disponibile pentru acesta.

Volumul „Modalități de salvagardare a debitorului aflat în dificultate financiară sau insolvență”, scris de drd. Corina Georgiana Costea (Cioroiu), subliniază importanța intervenției preventive, analizând trei proceduri de salvagardare reglementate de Legea nr. 85/2014. Această perspectivă proactivă asupra insolvenței aduce o abordare inovatoare în literatura de specialitate.

Lectură plăcută!

DREPTURILE TERȚILOR DE BUNĂ-CREDINȚĂ ÎN PROCEDURA INTERNAȚIONALĂ DE RECUNOAȘTERE RECIPROCĂ A ORDINELOR PRIVIND INDISPONIBILIZAREA ȘI CONFISCAREA PRODUSELOR INFRAȚIUNII

THE RIGHTS OF GOOD-FAITH THIRD PARTIES IN THE INTERNATIONAL PROCEDURE FOR MUTUAL RECOGNITION OF ORDERS FOR FREEZING AND CONFISCATION OF CRIME PROCEEDS

ABSTRACT

The European Council Convention, established in 2005 in Warsaw, protects the rights of good-faith third parties against measures of criminal seizure or confiscation. These safeguards have been further elaborated upon at the EU level, first by Directive No. 2014/42/UE and more recently by EU Regulation No. 2018/1805 dated November 14, 2018. In situations where assets are at risk of confiscation, the individual who owns those assets should be summoned within the criminal trial.

The article's premise focuses on scenarios where the shareholder or manager of a Romanian company faces charges in a foreign criminal trial, while the Romanian company undergoes insolvency procedures. The company itself by its legal representatives under the insolvency procedure as well as its stakeholders should have the right to defend against potential criminal seizure or confiscation measures.

In conclusion, good-faith third parties should be guaranteed a fair trial concerning their ownership rights.

Avocat dr. **Antoniu Obancia**
Rubin Meyer Doru & Trandafir SCA
În asociere cu HERZFELD & RUBIN,
P.C., New York

KEYWORDS: **deb • equity • stakeholders • seizure • confiscation • insolvency**

1. Ipoteza analizată

Sunt situații în care există un proces penal având ca inculpat pe administratorul sau asociatul unei companii. Asemenea proces penal poate fi în România sau în străinătate. Obiectul judecării penale este dat de infracțiuni care presupun și confiscarea produsului presupusei infracțiuni. Iar până la soluționarea definitivă a cauzei penale se dispun măsuri asigurătorii (sechestre). Aceste sechestre pot duce compania în insolvență. Un caz particular îl constituie companiile având ca obiect de

activitate dezvoltarea imobiliară, în care există un număr considerabil de promitenți-cumpărători ai apartamentelor din blocurile aflate în stadii diferite de construcție.

Dacă procesul penal este în străinătate – în Europa – devine incidentă procedura internațională de recunoaștere reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și confiscare ale produselor infracțiunii: o procedură care impactează compania și pe creditorii. Se pune problema protejării drepturilor acestora, mai ales în situația în care nici compania, nici creditorii nu sunt parte

în procesul penal al administratorului ori asociatului inculpat, pentru a invoca apărări cu privire la propriile patrimonii.

De asemenea, se pune problema unui concurs de proceduri judiciare, respectiv între procedura insolvenței din România și procedura penală din străinătate.

Pomind de la Convenția de la Varșovia din 2005, în mod special ne vom axa analiza pe Regulamentul UE 2018/1805 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 privind recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și de confiscare.

2. Garanțiile prevăzute de Convenția Consiliului Europei de la Varșovia din 2005

Prin Legea nr. 420/2006, România a ratificat Convenția Consiliului Europei privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii și finanțarea terorismului, adoptată la Varșovia la 16 mai 2005, semnată de România la Varșovia, la 16 mai 2005.

Art. 1 din Convenție conține terminologia și sunt utile de evidențiat ipoteza de la lit. d) – *confiscarea* – și cea de la lit. g) – *sechestrul*:

- „confiscare se referă la o măsură dispusă de o instanță judecătorească ca urmare a unei proceduri referitoare la una sau mai multe infracțiuni, măsură care are ca rezultat privarea permanentă de acel bun”;
- „blocarea sau punerea sub sechestrul înseamnă interzicerea temporară a transferului, distrugerii, conversiei, înstrăinării ori deplasării bunurilor sau luarea în custodie temporară ori preluarea controlului asupra bunurilor în baza unei hotărâri emise de o instanță sau de o altă autoritate competentă”.

Cu privire la garanțiile pentru terți, art. 8 prevede: „Fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri care se dovedesc necesare pentru a se asigura că persoanele interesate, afectate de măsurile prevăzute la art. 3, 4 și 5 și de celelalte prevederi în materie din prezenta secțiune, dispun de posibilitatea de a avea acces efectiv la justiție pentru a-și apăra drepturile”.

3. Garanțiile au fost mult dezvoltate la nivelul Uniunii Europene, prin:

3.1. Directiva 2014/42/UE privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană

Preambulul acestui act normativ european conține următoarele principii (pct. 33): „Prezenta directivă afectează în substanța lor drepturile persoanelor, nu numai ale celor suspectate sau învinuite, dar și ale terților care nu fac obiectul urmăririi penale. Prin urmare, este necesar să se prevadă garanții și căi de atac specifice pentru a garanta respectarea drepturilor fundamentale ale acestora în punerea în aplicare a prezentei directive. Aceasta include dreptul de a fi audiat pentru

terții care pretind că sunt proprietarii bunurilor în cauză sau care pretind că ar avea alte drepturi patrimoniale («drepturi reale», *ius in re*), precum dreptul de uzufruct. Ordinul de înghețare a bunurilor ar trebui comunicat persoanei afectate cât de curând posibil după executarea acestuia. Cu toate acestea, autoritățile competente ar putea amâna comunicarea ordinului respectiv către persoana afectată din motive legate de buna desfășurare a anchetei”.

Iar art. 6 – *Confiscarea aplicată terților* – prevede la alin. (1) regula, iar la alin. (2) garanția pentru terți:

„(1) Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a permite confiscarea produselor sau a altor bunuri a căror valoare corespunde produselor care, în mod direct sau indirect, au fost transferate de o persoană suspectată sau învinuită către terți sau care au fost dobândite de terți de la o persoană suspectată sau învinuită, cel puțin în cazurile în care terții știau sau ar fi trebuit să știe faptul că scopul transferului sau al achiziționării era evitarea confiscării, pe baza unor elemente de fapt și circumstanțe concrete, inclusiv a faptului că transferul sau dobândirea a avut loc în mod gratuit sau în schimbul unei sume de bani semnificativ mai reduse decât valoarea de piață a bunurilor.

(2) **Alineatul (1) se interpretează astfel încât să nu aducă atingere drepturilor terților de bună credință**” (s.n.).

Mai mult, art. 8 – *Garanții* – prevede la alin. (1) și (9) următoarele:

„(1) Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a se asigura că persoanele afectate de măsurile prevăzute în prezenta directivă au dreptul la o cale de atac eficace și la un proces echitabil, în vederea exercitării drepturilor acestora.”

„(9) Terții au dreptul de a pretinde un titlu de proprietate sau alte drepturi reale, inclusiv în cazurile menționate la articolul 6.”

Față de cele de mai sus, evidențiem că în Codul nostru de procedură penală există doar art. 366, *Participarea persoanei vătămate și a altor subiecți procesuali la judecată și drepturile acestora*, care prevede la alin. (3): „Persoanele ale căror bunuri sunt supuse confiscării pot fi reprezentate de avocat și pot formula cereri, ridica excepții și pune concluzii cu privire la măsura confiscării”.

Ce nu prevede Codul este obligația instanței de a cita persoanele ale căror bunuri sunt vizate de măsura confiscării. Apreciem că instituirea obligației de a cita constituie premisa exercitării dreptului la apărare. Totodată, introducerea în cauză a terțului trebuie să fie exercitabilă de la etapa fondului, pentru a se asigura dublul grad de jurisdicție¹.

3.2. Regulamentul (UE) 2018/1805 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 privind recunoașterea reciprocă a ordinelor de indisponibilizare și de confiscare

Ce nu prevede Codul este obligația instanței de a cita persoanele ale căror bunuri sunt vizate de măsura confiscării. Apreciem că instituirea obligației de a cita constituie premisa exercitării dreptului la apărare

Regulamentul conține proceduri și garanții importante, atât cu privire la măsurile asigurătorii (care au caracter provizoriu – până la soluționarea definitivă a cauzei penale), cât și cu privire la executarea confiscării ca rezultat al hotărârii judecătorești definitive.

3.2.1. Cu privire la sechestre

Motivele de nerecunoaștere și de neexecutare sunt precizate cel mai elocvent la art. 8 lit. f):

„în situații excepționale, există motive serioase să se creadă, pe baza unor probe specifice și obiective, că executarea ordinului de indisponibilizare ar conduce, în circumstanțele specifice ale cazului, la o încălcare vădită a unui drept fundamental relevant astfel cum se prevede în cartă, în special dreptul la o cale de atac efectivă, dreptul la un proces echitabil sau dreptul la apărare”.

Uzual, procesul penal are o durată considerabilă, iar situația sechestrului dispuse inițial într-o fază incipientă a anchetei se poate schimba. Sunt relevante următoarele repere din legile aplicabile:

i) Art. 12 alin. (2) din Regulament: „Ținând cont de circumstanțele cazului, autoritatea de executare poate prezenta o cerere motivată autorității emitente pentru a limita perioada în care bunurile urmează a fi indisponibilizate (...)”.

ii) Art. 327¹ din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală² – *Autorități emitente și de executare*:

„(3) Ordinele de indisponibilizare se execută de către parchetul de pe lângă tribunal, în fața de urmărire penală, și de tribunal, în cursul judecății. (...)

(5) Ordinele de confiscare se execută de către tribunal.

(6) Competența teritorială a autorității de executare se determină în funcție de locul în care se află bunul pentru care a fost emis ordinul de indisponibilizare (...)”.

Prin urmare, calea procedurală adecvată este formularea unui demers juridic în legătură cu starea sechestrului din România, sub forma unei cereri la Parchetul de pe lângă Tribunal ori la Tribunalul teritorial din România (în funcție de stadiul procesului penal din străinătate – urmărire penală sau judecată), cu o solicitare de a prezenta o cerere motivată autorității emitente (organul judiciar din străinătate) *pentru a limita perioada în care bunurile urmează a fi indisponibilizate*.

De menționat poate fi și – mai degrabă – spiritul unor dispoziții aplicabile uzual în dreptul intern: art. 250² C. pr. pen.: „În tot cursul procesului penal, procurorul, judecătorul de cameră preliminară sau, după caz, instanța de judecată verifică periodic, dar nu mai târziu de 6 luni în cursul urmăririi penale, respectiv un an în cursul judecății, dacă subzistă temeiurile care au determinat luarea sau menținerea măsurii asigurătorii, dispunând, după caz, menținerea, restrângerea sau extinderea măsurii dispuse, respectiv ridicarea măsurii dispuse, prevederile art. 250 și 250¹ aplicându-se în mod corespunzător”.

3.2.2. Cu privire la confiscare

Motivele de nerecunoaștere și de neexecutare sunt prevăzute în art. 19 din Regulament, din care reținem incidența lit. e) și g):

„(e) executarea ordinului de confiscare nu este posibilă în temeiul legislației statului de executare din cauza drepturilor persoanelor afectate, inclusiv atunci când imposibilitatea decurge din exercitarea căilor de atac în conformitate cu articolul 33;

(g) în conformitate cu certificatul de confiscare, persoana împotriva căreia a fost emis ordinul de confiscare nu a compărut la procesul în urma căruia a fost emis ordinul de confiscare aferent unei condamnări definitive (...)”³.

3.2.3. Pentru ambele categorii de măsuri prezentate mai sus, se aplică art. 33 – *Căi de atac*:

„(1) Persoanele afectate au dreptul la căi de atac efective în statul de executare împotriva hotărârii privind recunoașterea și executarea ordinelor de indisponibilizare în conformitate cu articolul 7 și a ordinelor de confiscare în conformitate cu articolul 18. Dreptul la o cale de atac se invocă în fața unei instanțe competente din statul de executare în conformitate cu legislația sa. În ceea ce privește ordinele de confiscare, invocarea unei căi de atac ar putea avea efect suspensiv în cazul în care legislația statului de executare prevede acest lucru.”

4. Concluzii

Apreciem că premisa asigurării unei căi de atac efective trebuie să fie citarea terțului (altă persoană decât inculpatul) în chiar procedura în care se dezbate și este susceptibilă de a fi dispusă confiscarea.

Astfel, cum am remarcat cu altă ocazie⁴, măsura de siguranță a *confiscării* vizează bunurile, pornind de la premisa stării de pericol decurgând din deținerea respectivelor bunuri (uzual, produsele infracțiunilor). Însă bunurile pot intra în circuitul civil și pot ajunge în patrimoniul altor persoane: sub forma dreptului de proprietate al debitorului intrat în procedură de insolvență sau sub forma dreptului de ipotecă al creditorului înscris la masa credală cu titlu de creditor garantat. Iar dreptul de proprietate al terților-creditori este garantat și de art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Chiar dacă asociatul ori administratorul companiei este inculpat pentru o infracțiune care atrage și măsura de siguranță a confiscării, trebuie analizat modul de dobândire a bunurilor companiei supuse procedurii insolvenței. Aceasta întrucât deseori bunurile companiei (având ca obiect de activitate, de exemplu, edificarea de clădiri rezidențiale) s-au dobândit prin *debt* (contractare de finanțări de la bănci sau instituții financiare nebancale) și nu prin *equity* (contribuția asociatului). Dincolo de o analiză specifică sub acest aspect, această diferență este, uzual, ușor de confirmat prin tabelul creditorilor, în care asociatul este înscris cu o creanță subordonată, de valoare redusă (capitalul social, în general la nivelul minim legal), prin comparație cu valorile creanțelor finanțatorilor înscrși în tabel.

Regulamentul conține proceduri și garanții importante, atât cu privire la măsurile asigurătorii (care au caracter provizoriu – până la soluționarea definitivă a cauzei penale), cât și cu privire la executarea confiscării ca rezultat al hotărârii judecătorești definitive

Note

¹ În acest sens, am formulat cu altă ocazie propuneri *de lege ferenda* – în articolul *Garantarea procesului echitabil pentru persoanele – altele decât inculpatul – ale căror bunuri, pretins provenite din săvârșirea de fapte penale, sunt supuse confiscării speciale ori confiscării extinse*, în Dreptul nr. 1/2015, pp. 172-173.

² Din Secțiunea a 5¹-a, care a fost introdusă prin Legea nr. 51/2021 tocmai pentru a prevedea câteva măsuri necesare punerii în aplicare la nivel național a prevederilor din Regulament.

³ „(...) cu excepția cazului în care în certificatul de confiscare se menționează că, în conformitate cu alte cerințe procedurale definite în legislația statului emitent, persoana: (i) a fost citată personal în timp util și, prin urmare, a fost informată privind data și locul planificate ale procesului în urma căruia a fost emis ordinul de confiscare sau a primit efectiv, prin alte mijloace, o informare oficială cu privire la data și locul planificate ale procesului, astfel încât s-a stabilit fără niciun echivoc faptul că persoana în cauză a avut cunoștință de procesul stabilit și a fost

informată în timp util cu privire la faptul că un astfel de ordin de confiscare poate fi emis în cazul în care nu se prezintă la proces; (ii) având cunoștință de procesul stabilit, a mandatat un avocat care a fost numit fie de către persoana în cauză, fie de către stat pentru a o apăra la proces și a fost într-adevăr apărată de avocatul respectiv la proces; sau (iii) după ce i s-a notificat ordinul de confiscare și a fost informată în mod expres cu privire la dreptul la rejudecarea cauzei sau la depunerea unei căi de atac, la care persoana ar avea dreptul de a fi prezentă, care ar permite o reexaminare a fondului cauzei, inclusiv o examinare a dovezilor noi, și care ar putea conduce la schimbarea ordinului de confiscare inițial, aceasta a declarat în mod expres că nu contestă ordinul de confiscare sau nu a solicitat rejudecarea cauzei sau nu a introdus o cale de atac în termenele corespunzătoare”.

⁴ V. Pașca, A. Obancia, *Capitolul XXI – Răspunderea penală pentru infracțiuni în legătură cu insolvența*, în R. Bufan, A. Deli-Diaconescu, M. Sărăcuț (coord.), *Tratat practic de insolvență*, vol. I, ed. a 2-a, revizuită și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2022, pp. 1047-1048.

AVERTIZAREA TIMPURIE ȘI MENTORII INSOLVENȚEI

EARLY WARNING AND THE MENTORS OF INSOLVENCY

ABSTRACT

This article delineates the recent modifications made to insolvency prevention legislation and insolvency procedures in accordance with the implementation of the European Parliament and Council Directive 2019/1023 through Law no. 216/2022. This law has not only revised but also augmented Law no. 85/2014 concerning insolvency prevention and proceedings. The focal point of these alterations is to provide assistance to struggling companies, enabling them to sustain their operations and avert insolvency. This is achieved through various mechanisms, such as restructuring agreements or preventive compositions, characterized by their transparency, predictability, and the provision of safeguards for enterprises potentially impacted by their business decisions.

The article accentuates the criticality of timely intervention in facilitating company recovery, which can be further enhanced with expert assistance from institutions offering mentorship. This mentorship can catalyze recovery through consultancy services, assistance in negotiations, and fostering effective communication with stakeholders, among other initiatives. The discussion also encompasses significant elements such as the early warning procedure – a provision allowing companies to enact remedial strategies before insolvency becomes an unretractable scenario – and incorporates insights from best practices observed in France and Italy.

Furthermore, the article underscores that the strategic incorporation of early warnings and mentorship programs can play a pivotal role in preventing insolvency, safeguarding assets, and preserving stakeholder confidence. Employing these strategies could potentially diminish the financial ramifications associated with insolvency procedures, while retaining the intrinsic value of companies in distress. To round off, the article advocates for the ongoing surveillance of these initiatives, analyzing their effectiveness and repercussions on the economic resurgence of the impacted entities.

KEYWORDS: insolvency prevention • insolvency procedures • companies in distress • restructuring agreement procedure • early warning system • preventive composition • transparency • predictability • protection • specialized assistance • mentoring • consulting • negotiation assistance

Avocat Senior
FLORIN SANDU,
Bondoc și Asociații

1. Introducere

Legislația în domeniul procedurilor de prevenire a insolvenței și de insolvență a suferit modificări semnificative ca urmare a adoptării legii de implementare a Directivei 2019/1023 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind cadrele de restructurare preventivă („*Directiva de Restructurare*”), și anume Legea nr. 216/2022 pentru modificarea și completarea Legii nr. 85/2014 privind

procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență și a altor acte normative („*Legea de Modificare*”).

Modificările aduse la Legea Insolvenței au fost menite să ajute profesioniștii în dificultate¹ să își continue activitatea într-un cadru eficient și menit să prevină insolvența, având ca principal rol restructurarea și redresarea activității prin mecanisme de tipul procedurii acordului de restructurare ori cel al concordatului preventiv. Instrumentele sunt prezumate să ofere actualmente un cadru cu grad mai ridicat de transparență

și previzibilitate și o protecție sporită într-un context în care entitatea este supusă unei așa-zise „pedepse”, prin propriile decizii comerciale ale conducerii, în consens cu celebra expresie „*Homo homini lupus est*”².

Prin instrumentele puse la dispoziție, profesioniștii au o șansă în plus de a restabili viabilitatea economică în proceduri de restructurare sau de insolvență³ pentru entitățile al căror număr în prezent este în continuă creștere. Pentru reușită însă este în mod clar necesară implicarea unor eforturi colective de restructurare, ce sunt menite să diminueze accelerarea și acumularea de pierderi în detrimentul actorilor implicați, respectiv creditorii, angajații și, mai ales, economia per ansamblu.

Pentru redresarea companiei este necesară adoptarea de măsuri din timp și cu asistență de specialitate, iar acest tip de asistență vine nu doar prin selectarea unui administrator de restructurare ori concordatar vigilent, ci și cu ajutorul unor noi instituții adoptate prin Legea de Modificare, respectiv prin instituția „mentoratului” prezentă în forma curentă a Legii nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență („*Legea Insolvenței*”).

De asemenea, raportat la necesitatea detectării circumstanțelor care ar putea da naștere probabilității insolvenței și care pot semnala necesitatea de a acționa fără întârziere, menționăm că Legea de Modificare vine cu elemente de noutate inclusiv pe acest segment, respectiv cu procedura de avertizare timpurie definită în Legea Insolvenței, la art. 5 pct. 5¹.

În teorie cel puțin, pe măsură ce entitatea poate detecta timpuriu dificultățile financiare și adopta măsuri corespunzătoare, insolvența poate fi evitată. În plus, în cazul unei întreprinderi a cărei viabilitate este definitiv compromisă, prin măsuri preventive, procedura de lichidare ajunge să fie mai bine organizată și eficientă. Pentru implementarea procedurii de avertizare timpurie, statele membre au avut la dispoziție o marjă proprie de apreciere în adoptarea instrumentului efectiv utilizat pentru informarea adecvată a debitorilor.

2. Avertizarea timpurie

În România, gestiunea procedurii de avertizare este împărțită între Ministerul Finanțelor Publice („*MFP*”), prin Agenția Națională de Administrare Fiscală, care implementează alertele privind neexecutarea obligațiilor și furnizarea gratuită a informațiilor pentru o eventuală redresare, și, respectiv, Ministerul Antreprenoriatului și Turismului („*MAT*”), care este mandatat, prin art. 5³ din Legea Insolvenței, să pună la dispoziția publicului, pe pagina sa de internet, într-o secțiune dedicată informării și îndrumării în domeniul avertizării timpurii, o serie de informații ce au ca obiectiv prevenirea insolvenței⁴.

Din textul legii rezultă că procedura derulată de MFP va fi aprobată și reglementată prin Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, iar procedura derulată de MAT va fi prevăzută prin ordin al MAT⁵. Legea Insolvenței vorbește inclusiv de punerea la dispoziție de către MAT a unei linii telefonice pentru îndrumare și asistență în domeniul avertizării timpurii, în scopul evaluării generale a afacerii și a accesării unor soluții de redresare. Rămâne de văzut cum se va adapta

ministerul, în timpul scurt disponibil, să pregătească personalul în acest sens (până în vara acestui an) și, mai ales, care vor fi practicile de redresare propuse spre susținerea redresării economice a entităților aflate în dificultate.

Conform Legii Insolvenței, prin „*avertizarea timpurie se înțelege alertarea unei circumstanțe ce poate da naștere stării de dificultate sau de insolvență a debitorului și ce poate semnala necesitatea acționării fără întârziere, sub beneficiul primirii unor informații gratuite cu privire la soluțiile de redresare*”. Prin „*dificultate se înțelege starea generată de o împrejurare ce determină afectarea temporară a activității și ce dă naștere unei amenințări reale și grave la adresa capacității viitoare a debitorului de a-și plăti datoriile la scadență, dacă nu sunt luate măsuri adecvate, deși debitorul este capabil să își execute obligațiile pe măsură ce devin scadente*”.

Din aceste definiții putem înțelege că starea de afectare temporară poate fi observată mai ales din exteriorul societății, chiar dacă, poate, raportat la unele practici⁶, situația nu este tocmai evidentă pentru responsabilii interni. Rezultă din aceste prevederi că persoane neimplicate direct în gestionarea afacerii beneficiază de o marjă de apreciere, aspect ce poate atrage declanșarea accelerată a insolvenței.

Astfel, ca măsură de prevenție și protecție împotriva unor aprecieri subiective referitoare la situația entităților în potențială dificultate, însă cu implicarea anumitor instituții desemnate în acest sens, au fost adoptate, spre implementare, următoarele instrumente de avertizare:

(a) Cu implicarea MFP: (i) avertizare asupra unei potențiale dificultăți financiare de către ANAF prin intermediul unei pagini de internet, ocazie cu care sunt puse la dispoziție informații cu privire la soluțiile de redresare; (ii) alertă prin notificări efectuate cu ajutorul mijloacelor electronice de transmitere la distanță (de exemplu, spațiul virtual privat) în legătură cu neexecutarea obligațiilor către bugetul de stat, către bugetul asigurărilor sociale de stat sau către bugetul asigurărilor de șomaj;

(b) Cu implicarea MAT: (i) existența unor informații pe site-ul MAT referitoare inclusiv la indicatori economici, programe de diagnosticare,

listă cu practicienii în insolvență, precum și informații privind programe ori facilități de sprijin (inclusiv serviciu de mediere); (ii) oferirea unor servicii de îndrumare și asistență prin sistemele electronice disponibile și, inclusiv, (iii) implementarea unei linii telefonice de îndrumare și asistență în vederea accesării unor soluții de redresare.

Este de observat că, prin art. 5⁶ din Legea Insolvenței, se încurajează inovația și dezvoltarea prin acordarea posibilității mediului privat de a dezvolta instrumentele de avertizare timpurie. Credem că acest segment de dezvoltare va atrage instrumente de tip AI, interesante de urmărit și de testat.

3. Mentorat

Cu ocazia modificărilor recente, Legea Insolvenței a introdus, prin art. 5⁵, instrucțiunea pentru MAT de a înființa o rețea de consultanți ce pot fi selectați inclusiv din domeniul privat. Conform textului de lege, se poate iniția cu implicarea

Din textul legii rezultă că procedura derulată de MFP va fi aprobată și reglementată prin Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, iar procedura derulată de MAT va fi prevăzută prin ordin al MAT

mediului de afaceri formarea unei rețele de mentori în domeniul avertizării timpurii.

Rolul unui mentor în cadrul procedurilor de prevenție a insolvenței credem că este acela de a oferi, în virtutea experienței acumulate, îndrumare și sprijin companiei care se confruntă cu dificultăți financiare și care ar putea fi expusă riscului de insolvență. Această etapă implică o colaborare strânsă cu conducerea întreprinderii în dificultate pentru analizarea situației financiare, identificarea domeniilor de îngrijorare și dezvoltarea unor strategii de îmbunătățire a sănătății financiare.

Prin urmare, rolul unui mentor poate varia în funcție de necesitățile companiei aflate în dificultate și de experiența relevantă a individului, iar printre responsabilitățile specifice agreate eventual printr-un contract de asistență cu debitorul pot fi incluse următoarele:

(a) Consultanță privind restructurarea financiară: Un mentor poate acorda consultanță conducerii întreprinderii în dificultate care nu a apelat încă la una dintre procedurile de prevenție a insolvenței în restructurarea finanțelor disponibile (e.g., pentru renegocierea datoriilor sau identificarea unor măsuri de reducere a costurilor).

(b) Asistență în cadrul negocierilor: În funcție de experiența dobândită, mentorul poate asista întreprinderea în dificultate în negocieri punctuale cu creditorii companiei, spre obținerea unor condiții mai favorabile și a unor programe de rambursare, în măsura în care nu este necesară dezvoltarea unui acord de restructurare.

(c) Facilitarea comunicării: Mentorul poate ajuta la facilitarea comunicării între întreprinderea în dificultate și diferitele părți interesate ale acesteia, cum ar fi creditorii, angajații și investitorii. Desigur, comunicarea interprofesională poate funcționa în cazul acesta nu doar în favoarea debitorului, ci inclusiv a practicianului în insolvență, având în vedere că legea nu limitează tipologia de profesii ce pot adera or condițiile de colaborare cu astfel de mentori.

(d) Sesizarea necesității de apelare la un plan coerent de redresare: Mentorul poate sprijini debitorul în identificarea de măsuri specifice pe care întreprinderea le poate adopta pentru a-și îmbunătăți situația financiară și a evita insolvența (e.g., apelarea la un plan coerent de redresare).

(e) Sprijinirea procedurilor de prevenție a insolvenței: Cu titlu general, mentorul poate să colaboreze îndeaproape cu practicienii în insolvență pentru a sprijini mecanismele de prevenție a insolvenței (e.g., prin stabilirea premiselor pentru acordul de restructurare sau planul de concordat).

Astfel, cu ocazia modificărilor aduse de Legea de Modificare, se acordă posibilitatea dezvoltării unei componente de asistență specializată a debitorilor ori a practicienilor în insolvență prin implicarea unor consultanți cu experiență în managementul de criză și/sau a unor mentori pe componente de folos companiilor în dificultate. Acest tip de consultanți pot acorda consiliere punctuală în afaceri (cu ajutorul unor servicii de consultanță) prin împărtășirea experiențelor pe care le au pe segmentele relevante (e.g., în situații în care managementul

societăților poate nu are suficientă experiență pe segmentul dificultății financiare, ori în negocierea angajamentelor în derulare sau în adoptarea anumitor decizii de business în contextul stării de dificultate).

Nu este de neglijat însă că instituția mentoratului nu este definită prin lege, iar mentorii și activitățile specifice mentoratului în sistemul public sunt reglementate, spre exemplu, în O.U.G. nr. 92/2008 privind statutul funcționarului public denumit manager public, unde mentorul este definit drept persoana ce *sprijină și coordonează participanții pe perioada stațiilor în administrația publică, ocupând o funcție publică de conducere*.

Vom vedea în ce măsură aspectele legate de mentori, inclusiv cele referitoare la calitatea ori rolul acestora pe segmentul de îndrumare, vor fi lămurite în cele ce urmează, de exemplu, prin ordinul MAT (referitor la îndrumare și asistență) ce urmează a fi adoptat.

Este important să subliniem că mentorul nu trebuie să se implice în atribuțiile complexe și specializate ale practicianului în insolvență, care are responsabilitatea gestionării procedurilor de prevenție. Principalul obiectiv al mentorului este să ofere sprijin punctual debitorului în dificultate sau practicianului în insolvență prin intermediul unei colaborări profesionale, bazate pe experiența acumulată în navigarea peisajului complex al restructurărilor, în vederea obținerii unui rezultat de succes. Mentorul poate aduce expertiză în domenii specifice, cum ar fi strategiile de restructurare financiară, identificarea oportunităților de afaceri sau analiza riscurilor financiare.

4. Unele state au tradiție pe segmentul avertizării timpurii, iar altele au corpuri autonome specializate pentru mentorat

Întrucât în România procedura de avertizare timpurie nu a fost dezvoltată și reglementată până la momentul adoptării Legii de Modificare, am analizat reglementările ori procedurile specifice din țări precum Franța ori Italia și am observat că evoluția acestei instituții a beneficiat de mai mult succes în aceste state.

În *Franța*, ordonanța ce transpune Directiva de Restructurare nu cuprinde prevederi specifice pentru *alerte precoce*. Motivul este că sistemul de drept francez era centrat deja pe restructurare și prevenție cu mult timp înainte ca Directiva de Restructurare să fie implementată la ei; de exemplu, Franța a dezvoltat sistemul *signaux faibles*, printr-un start-up de stat, sub forma unei platforme ce are la bază inteligența artificială și depistează riscurile societăților, acordând acces la rezultatele obținute anumitor autorități ce au ca atribuții luarea unor măsuri pentru restructurare și prevenție, de pildă, *Direction Générale des Entreprises*⁷. În sistemul francez, procedura de avertizare timpurie se desfășoară în două etape:

(a) avertizarea: declanșată de auditorii externi ai societății, reprezentanții angajaților sau acționarii care dețin cel puțin 5% din capital. Părțile interesate pot avertiza administratorul în

Rolul unui mentor în cadrul procedurilor de prevenție a insolvenței credem că este acela de a oferi, în virtutea experienței acumulate, îndrumare și sprijin companiei care se confruntă cu dificultăți financiare și care ar putea fi expusă riscului de insolvență

scris despre problemele identificate, care trebuie să revină în 15 zile cu o soluție la aceste probleme; în caz contrar, este alertat auditorul de cont și instanța competentă;

(b) intervenția curții: în cazul în care avertismentul a fost declanșat, instanța comercială va mandata un mentor care să asiste întreprinzătorul în realizarea unei reorganizări, fără a trece la faza de supraveghere în instanță (mandat ad hoc).

Cu titlu mai general, conform unui material publicat de *International Monetary Fund* (IMF)⁸ pe subiectul restructurării și insolvenței, în practica europeană există două tipuri de avertizare timpurie:

(a) mecanism de autoevaluare: cu instrumente în vederea evaluării situației financiare; util în mod special pentru societățile mici care nu au mecanisme de evaluare a performanței și situației financiare;

(b) mecanism de intervenție: aspecte ce antrenează mecanisme de avertizare timpurie; de exemplu, acțiuni ale creditorilor, ale acționarilor minoritari sau ale sindicatelor.

În *Italia*, reglementarea legală pe acest segment a fost în centrul atenției prin raportare la situația economică recentă. Indicatorii de evaluare a stării societăților sunt *profitul și rata de acoperire a datoriei*, respectiv: dacă profitul este negativ, se realizează o evaluare preliminară cu privire la o eventuală criză; de cealaltă parte, rata de acoperire a datoriei evaluează solvabilitatea societății pe termen mediu și lung. Acești indicatori sunt stabiliți cu ajutorul Camerei de Contabili Autorizați și Experți Contabili.

Distinct, în *Italia* s-a implementat inclusiv o unitate externă specializată, denumită *Corporate Crisis Settlement Body*, compusă din 3 experți și prezentă în fiecare cameră de comerț. Acest corp analizează, în scopul verificării situației economice a acestor entități, rapoarte de la consiliul de administrație al societății, de la controlorii interni ai acesteia, precum și de la creditorii bugetului de stat care au obligația de a raporta societățile, dacă nu s-au efectuat plăți în termen de 90 de zile⁹.

În orice caz, la o analiză scurtă, semnalele de avertizare timpurie prezintă mai multe avantaje, printre care:

(a) Timp pentru a lua măsuri corective:

Semnalele de avertizare timpurie pot oferi unei companii timpul necesar pentru a lua măsuri corective și a evita insolvența. De exemplu, compania își poate renegotia datoriile, își poate reduce cheltuielile sau își poate diversifica fluxurile de venituri.

(b) Reducerea costurilor: Depistarea timpurie a dificultăților financiare poate reduce costurile asociate procedurilor de insolvență, cum ar fi cheltuielile de judecată și costurile de lichidare.

(c) Conservarea valorii și îmbunătățirea șanselor de recuperare: Depistarea timpurie poate contribui la conservarea valorii activelor societății, care se poate eroda în cazul în care procedura de insolvență este întârziată. De asemenea, intervenția timpurie poate îmbunătăți per total șansele de redresare a societății, deoarece permite explorarea mai multor opțiuni.

(d) Îmbunătățirea relațiilor cu părțile interesate: Semnalele de avertizare timpurie pot permite unei companii să comunice cu părțile interesate, inclusiv creditorii, investitorii și angajații, într-un mod transparent și proactiv, ceea ce poate contribui la menținerea încrederii și a sprijinului acestora.

În general, semnalele de avertizare timpurie pot oferi unei companii o oportunitate valoroasă de a lua măsuri înainte ca insolvența să devină inevitabilă, ceea ce poate contribui la protejarea afacerii, a reputației și a perspectivelor pe termen lung.

Rămâne de văzut, în viitor, cum se vor implementa aceste măsuri în România și în ce măsură se vor dovedi utile pentru redresarea economică a entităților relevante. În orice caz, aceste instrumente pot stimula adoptarea procedurilor de prevenție a insolvenței raportat mai ales la gradul ridicat de confidențialitate al acordului de restructurare și oarecum discret al concordatului. Stigmatul insolvenței este principala piedică în calea declarațiilor legate de problemele de gestionare a businessului, deși mulți profesioniști sunt în insolvență iminentă cu pierderi constante în ultimii 4 ani. Supraîndatorarea diminuează șansele de redresare, iar, potrivit unui studiu, eșecul face ca doar 8% dintre cei care trec prin asemenea experiențe să reînceapă un business, iar 43% dintre europeni nu ar începe un business de teama eșecului¹⁰.

În unele state membre ale Uniunii Europene, procesul de avertizare timpurie este susținut de organisme private. De exemplu, *Early Warning Europe*¹¹ este un organism internațional care funcționează după o rețetă ce presupune voluntariat din partea oamenilor de afaceri cunoscuți, cu experiență, care doresc să ajute entitățile¹² cu consultanță *pro bono*¹³. Sfaturile primite nu creează nicio obligație pentru debitor. Uneori însă este nevoie și de o consultanță mai complexă, care necesită și consultanță juridică¹⁴.

În orice caz, posibilitatea de intervenție timpurie a unor specialiști în dinamica măsurilor comerciale poate fi salută de mediul de afaceri drept un instrument de progres pe acest segment, mai ales că profesioniștii amână cu până la 3-4 ani intrarea în insolvență, iar o astfel de măsură ar putea ajuta, în mod consistent, la prezervarea companiilor într-o stare activă. Implicarea mentorilor poate sprijini nu

doar la redresarea companiilor, ci inclusiv la creșterea ratei de recuperare a datoriilor către stat și la scăderea per total a costurilor de recuperare a datoriilor de acest tip.

5. Concluzii

Efectele acestei noi reglementări sunt de urmărit, întrucât sunt centrate pe o nouă abordare, respectiv restructurare urmată de continuarea activității în mod integral sau parțial. Noul cadru este menit să conducă, printre altele, la conservarea know-how-ului și a competențelor, aspecte ce sunt în avantajul economiei, în general, raportat nu doar la păstrarea locurilor de muncă, ci și la protejarea investițiilor efectuate ori a celor în curs.

În general, semnalele de avertizare timpurie pot oferi unei companii o oportunitate valoroasă de a lua măsuri înainte ca insolvența să devină inevitabilă, ceea ce poate contribui la protejarea afacerii, a reputației și a perspectivelor pe termen lung

Note

¹ Dificultatea este definită în Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, la art. 5 pct. 262, drept „starea generată de orice împrejurare care determină o afectare temporară a activității ce dă naștere unei amenințări reale și grave la adresa capacității viitoare a debitorului de a-și plăti datoriile la scadență, dacă nu sunt luate măsuri adecvate; debitorul în stare de dificultate este capabil să își execute obligațiile pe măsură ce devin scadente”.

² Conform site-ului <https://www.wikipedia.org/>, expresia este uneori tradusă și sub forma „Omul este lup omului”, făcând trimitere la ideea că omul este inamicul omului, cu referire la ororile de care este capabilă natura umană.

³ Conform ultimului raport Coface, disponibil din septembrie 2022 pe site-ul <https://www.coface.ro/Stiri-Publicatii/Stiri/STUDIUL-COFACE-INSOLVENTELE-IN-ROMANIA-AU-CRESCUT-CU-16-IN-PRIMUL-SEMESTRU-DIN-2022-FATA-DE-ACEEASI-PERIOADA-DIN-ANUL-PREDECENT>, accesat în data de 12 iunie 2023, numărul de insolvențe în primul trimestru al anului 2022 a crescut cu 16% față de trimestrul corespunzător al anului 2021. În plus, ultimele date publicate la 1 februarie 2023 arată că peste 6.700 de companii au intrat în insolvență în anul 2022, dintre care doar 67 sunt companii de impact, cu active de peste 1 milion euro. Pe de altă parte însă, peste 13.000 de companii, care însumează peste 93,5 miliarde euro cifră de afaceri și peste 710.000 angajați, sunt restructurabile sau în insolvență iminentă, conform unui material disponibil la <https://www.zf.ro/companii/citr-pest-6-700-de-companii-au-intrat-in-insolventa-in-2022-in-21560573>, accesat în 12 iunie 2023.

⁴ Până la momentul publicării acestui articol nu am identificat nicio secțiune dedicată acestui segment pe pagina Ministerului Antreprenoriatului și Turismului.

⁵ Conform unei adrese primite din partea Ministerului Antreprenoriatului și Turismului, ca urmare a unei petiții depuse cu acest scop, mai precis din partea Cabinetului Secretarului de Stat, la data de 16 martie 2023, Ministerul ne informează că este în proces de implementare a măsurilor prevăzute la Capitolul III, *Avertizarea timpurie*, art. 55 din Legea nr. 85/2014. De asemenea, nu am identificat prevederi relevante referitoare la implementarea în Codul de procedură fiscală a instrumentelor de avertizare timpurie.

⁶ Întârzieri regulate pe credit de la furnizorul de materiale de bază, întârzieri regulate la plata ratelor de credit, și în general dificultăți în satisfacerea obligațiilor de plată, respectiv în plata salariilor, a taxelor or eventual a chiriilor. Pe scurt, sunt avute în vedere situații în care compania este pusă în fața renegocierii termenilor și condițiilor contractuale. Conform Anexei nr. 3 a orientărilor emise de Autoritatea Bancară Europeană privind gestionarea expunerilor neperformante și a expunerilor pasive (EBA/GL/2018/06), în data de 31 octombrie 2018, există mai multe surse externe relevante pentru obținerea informațiilor despre nivelul de îndatorare al debitorului. Acestea includ: creșterea datoriilor și a garanțiilor înregistrate la alte instituții de credit, clasificări neperformante înregistrate la alte instituții de credit, datorii înregistrate în registrele de datorii, declanșarea procedurilor judiciare împotriva debitorului, modificări în structura societății, cum ar fi fuziuni sau reducerea de capital, modificări la valoarea ratingului extern atribuit societății și evoluția acestuia. Astfel de surse externe pot furniza informații importante pentru evaluarea nivelului de risc al debitorului și a capacității acestuia de a-și rambursa datoriile.

⁷ Mai multe informații disponibile la adresa <https://beta.gouv.fr/startups/signaux-faibles.html>.

⁸ <https://www.elibrary.imf.org/view/journals/001/2021/152/article-A001-en.xml>.

⁹ A se vedea pct. 130 din următorul material publicat pe site-ul World Bank: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099545102112234457/text/P1737860109784010b7440ad277fc37f8f.txt>.

¹⁰ <https://www.bursa.ro/videoconferinta-codul-insolventei-cristina-ieniciu-dragos-insol-europe-directiva-europeana-privind-cadrele-de-restructurare-preventiva-o-noua-sansa-pentru-companii-44147242>

¹¹ <https://www.earlywarningeurope.eu/about/early-warning-europe-network/mission-and-objectives>

¹² <https://www.earlywarningeurope.eu/about/best-practices/early-warning-denmark>.

¹³ În cazul *Early Warning Denmark*, de exemplu, oameni de business renumiți acordă sfaturi și consultanță gratuită IMM-urilor, pe o bază 100% confidențială și *out of court*.

¹⁴ *Early Warning Denmark* asigură o ședință de consultanță gratuită în care debitorul are acces la avocați specializați în restructurare. Evident că nu este de așteptat ca avocații să ofere consultanță gratuită pe tot parcursul procesului de restructurare.

Argumente referențiale cu privire la distincția dintre mentori și consultanți în sistemul Legii insolvenței

Avocat dr. Alina POPA, practician în insolvență, membru al echipei de consultanți care a asistat

Ministerul Justiției în vederea transunerii Directivei 2019/1023 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind cadrele de restructurare preventivă

Recunoscând valoarea studiului, a raționamentului și a argumentelor autorului din prezentul articol, aș dori să aduc câteva argumente care să evidențieze în mod clar distincția dintre ceea ce legiuitorul a numit *mentori* și *consultanți*.

La construirea mecanismului de avertizare timpurie, România a avut în vedere două direcții, desprinse din direcțiile trasate de legiuitorul european prin Directiva 2019/1023, dar și din modul în care astfel de mecanisme – care, de altfel, au fost sursa de inspirație chiar și a legiuitorului european – funcționează și în alte state ale Uniunii Europene:

1. Mecanismele de avertizare timpurie, construite de statul român în așa fel încât să fie **gratuite și utile companiilor mici și mijlocii**;
2. Mecanismele de avertizare construite de statul român încât să conțină avertizare și informare, permițând, în

Avocat dr. Andreea DELI, Baroul București, membru al Consiliului de conducere al INPPI

același timp, sistemului privat, să dezvolte structuri similare, prin care să se realizeze o rețea de consultanți și mentori.

Sistemele de referință pe care legiuitorul le-a avut în vedere în construirea acestui sistem au fost, în principal, sistemele create și implementate în Danemarca, Italia, Grecia. **Legiuitorul nu pune semnul egalității între consultant și mentor** – așa cum rezultă din formularea art. 5⁵ din Legea nr. 85/2014, care prevede că „Ministerul (...) poate înființa o rețea de consultanți (...) și/sau (...) mentori (...)” –, astfel încât, în opinia mea, nu se poate pune un astfel de semn al egalității între mentori și consultanți, când vine vorba despre stabilirea atât a eventualelor atribuții ale mentorilor, cât și a eventualelor remunerații ale acestora.

În sistemele în care rețelele de mentori sunt create, de regulă aceștia sunt persoane cu o vastă experiență în business, care, *fie* pentru un număr limitat de ore, *fie* pentru un număr limitat de cazuri, oferă, din experiența dobândită, asistență *pro bono* antreprenorilor, pentru cu aceștia să reușească să își identifice problemele afacerilor, dar și calea cea mai adecvată de urmat pentru salvarea sau închiderea acesteia. Mentorii nu sunt ținuți de un cadru profesional de responsabilitate, ci de principiile dezvoltate de rețeaua de mentorat din care fac parte – respectiv, nu reprezintă o profesie, ci un serviciu de voluntariat.

Consultanții, în schimb, așa cum funcționează și în sistemul nostru românesc, *nu ca o profesie în sine, ci ca o categorie de servicii*, provin din rândul profesiilor reglementate deja de lege

– avocați, experți contabili, auditori, practicieni. Aceștia sunt ținuți de respectarea cadrului profesional în care activează atât din perspectiva calității serviciilor, cât și a răspunderii profesionale reglementate.

Într-o notă finală, consider că, în raport atât cu sistemele implementate și funcționale la nivel european, cât și cu principiile avute în vedere de legiuitor la momentul construirii sistemului de avertizare timpurie în România, *mentoratul nu este un nou serviciu de consultanță*, ci ar trebui să fie mai degrabă privit ca un serviciu de voluntariat. Practic, acolo unde începe activitatea de consultanță se termină activitatea de mentorat, iar consultantul reîntră în rolul profesiei sale, cu toate responsabilitățile reglementate ce decurg din acest statut, precum și cu onorariile pe care această activitate le presupune.

OBLIGAȚIA LICHIDATORULUI DE EXPUNERE PE PIAȚĂ ÎNTR-O MANIERĂ ADECVATĂ A BUNURILOR DEBITOAREI – ART. 154 DIN LEGEA NR. 85/2014

THE LIQUIDATOR'S OBLIGATION TO APPROPRIATELY PRESENT THE DEBTOR'S ASSETS ON THE MARKET – ART. 154 OF LAW NO. 85/2014.

ABSTRACT

The judicial liquidator is legally obligated to appropriately present the debtor's assets on the market for sale. This obligation is mandatory and stands apart from any other stipulations in the sales regulations. If there is a breach of this duty, which is designed to uphold the principles of insolvency law that are considered public order, the consequence is absolute nullity.

Avocat
CARMEN POPA

KEYWORDS: market exposure • maximizing the debtor's wealth

Interesul pentru această temă a pornit de la situații de speță în care asociați, acționari sau chiar terți față de o anumită procedură de insolvență achită creanțe înscrise la masa credală cu scopul de a dobândi majoritatea drepturilor de vot în adunarea creditorilor. Scopul pentru care sunt achitate creanțele altor subiecți de drept nu este unul altruist, ci acela de a impune prin vot o modalitate de vânzare care fie favorizează creditorul devenit majoritar pentru o eventuală adjudecare în contul creanței, fie netezește calea unui SPV pregătit special pentru cumpărarea bunurilor în condiții dinainte convenite.

Pentru facilitarea realizării unui asemenea scop, una dintre modalitățile utilizate este aceea de a adopta prin regulamentul

de vânzare o *manieră de expunere de piață irelevantă* care restrânge diseminarea informației și face ca *oferta publică de vânzare* să nu ajungă la publicul larg. Crearea unor condiții de competitivitate la licitația publică este subminată astfel de la bun început.

Cu titlu de exemplu, în astfel de Regulamente se precizează că publicitatea se va face prin afișarea anunțului de vânzare la sediul imobilului, la sediul vânzării, la sediul lichidatorului, la sediul primăriei. Este sediul tribunalului sau sediul primăriei „o piață”? Cu siguranță nu.

Aceste modalități de afișare vin de la prima variantă a Codului civil din 1864 unde, la art. 470, se stipula că „Vânzarea

se va anunța înainte cu 3 zile cel puțin la comună, la domiciliul datornicului și la poarta autorității judecătorești”.

De atunci au trecut 159 de ani, perioadă în care a avut loc cea mai rapidă evoluție tehnologică din istoria omenirii.

Problemele teoretice de drept pe care le-am identificat sunt următoarele:

- Este obligația de expunere pe piață într-o manieră adecvată o obligație autonomă a lichidatorului judiciar, sau modalitatea de expunere pe piață este încapsulată în Regulamentul de vânzare?
- Dacă regulamentul de vânzare nu a fost supus controlului judiciar pe calea contestației la hotărârea adunării creditorilor, chestiunea privind lipsa unei expuneri pe piață într-o manieră adecvată mai poate fi analizată de instanță în cadrul unei contestații împotriva modalității în care lichidatorul a realizat vânzarea?
- Stabilirea prin Regulament a modalității de expunere pe piață este o chestiune de oportunitate cu privire la care doar creditorii decid? Dar dacă votul este un veritabil abuz de drept de vot fondat pe o veritabilă fraudă la lege?
- Este expunerea pe piață într-o manieră adecvată o chestiune de legalitate, de ordine publică, deoarece derivă din principiile procedurii din insolvență?

Probabil că în practică au existat puține situații în care problema a fost adusă în fața judecătorului sindic pe calea contestației, deoarece nu am reușit să identific un număr suficient de mare de soluții jurisprudențiale, însă am extras două hotărâri ale căror considerente sunt diametral opuse.

Vă voi supune atenției considerentele acestor hotărâri pe măsură ce voi aplica metoda de interpretare sistematică și literară a textului de lege.

Conform dispozițiilor art. 154 alin. (1) și (2) din Legea nr. 85/2014:

„(1) Lichidarea bunurilor din averea debitorului va fi efectuată de lichidatorul judiciar sub controlul judecătorului-sindic. Pentru maximizarea valorii averii debitorului, lichidatorul judiciar va face toate demersurile de expunere pe piață, într-o formă adecvată, a acestora, cheltuielile de publicitate fiind suportate din averea debitorului.

(2) În cazul licitației publice, publicitatea se va face și prin afișare pe site-ul Uniunii Naționale a Practicienilor în Insolvență din România.”

Conform alin. (4) al aceluiași articol, „În cazul în care procedura de vânzare se organizează pe o platformă electronică indicată de administratorul judiciar/lichidatorul judiciar, procesul-verbal se va semna doar de acesta”.

Din interpretarea normei se indentifică:

- Un scop;
- O metodă;
- O obligație imperativă a lichidatorului judiciar.

i) Scopul obligației de expunere pe piață într-o manieră adecvată este *maximizarea valorii averii* debitorului, definit ca principiu de art. 4 alin. (1) pct. 1 din Lege.

Conform art. 4 din actul normativ, „Prevederile prezentei legi se bazează pe următoarele principii: 1) maximizarea gradului de valorificare a activelor și de recuperare a creanțelor (...)”.

Acest principiu al maximizării se coroborează cu principiul de la art. 4 alin. (1) pct. 11, o aplicație a principiului celerității, constând în *valorificarea în timp util și într-o manieră cât mai eficientă a activelor*. Fiind în chestiune principii, celeritatea și eficiența nu ar trebui să se contraponă unul celuilalt, ci ar trebui deopotrivă aplicate în practică.

ii) Metoda: lichidatorul judiciar va face toate demersurile de expunere pe piață, *într-o formă adecvată*.

Demersurile de expunere pe piață *într-o formă adecvată* se corelează de asemenea cu principiul de la art. 4 alin. (1) pct. 5 referitor la necesitatea de a se asigura *un grad ridicat de transparență și previzibilitate* în procedurile prevăzute de prezenta lege.

Printr-o decizie a Curții de Apel Cluj s-a statuat judicios că principiile definite de lege fac parte din ordinea publică și că încălcarea lor nu poate conduce decât la aplicarea sancțiunii nulității absolute.

În cuprinsul Hotărârii nr. 376/2019, Curtea de Apel Cluj, Secția a II-a civilă, a reținut următoarele:

„Astfel, în măsura în care se aduc în discuție chestiuni legate de respectarea principiilor care guvernează procedura insolvenței, cum ar fi maximizarea gradului de valorificare a activelor și de recuperare a creanțelor, asigurarea unei proceduri eficiente, inclusiv prin mecanisme adecvate de comunicare și derulare a procedurii într-un timp util și rezonabil, într-o manieră obiectivă și imparțială, cu un minim de costuri, asigurarea unui grad ridicat de transparență și previzibilitate în procedură, valorificarea în timp util și într-o manieră cât mai eficientă a activelor, acestea sunt legate de ordinea publică și justifică pe deplin incidența unei nulități virtuale absolute. Corect susține apelantul că normele ce instituie principiile fundamentale ale procedurii insolvenței au vocația de a proteja un interes general, caz în care încălcarea normei justifică o nulitate absolută.

Prezumția de nulitate relativă poate opera doar atunci când legea este neîndestulătoare sub aspectul precizării naturii nulității și a caracterului interesului ocrotit prin norma încălcată. Dacă rezultă din lege caracterul de ordine publică al normei, poate fi incidentă doar nulitatea absolută.”

Printr-o altă decizie de speță, cu nr. 224/2022, Curtea de Apel Craiova a îmbrățișat un raționament diametral opus, considerând că este suficient ca lichidatorul judiciar să respecte prescripțiile Regulamentului de vânzare privind publicitatea și că, oricum, legea nu prevede nici o sancțiune în caz contrar:

„Curtea reține că prin Regulamentul de vânzare s-a stabilit modalitatea prin care să fie realizată publicitatea vânzării, probatoriul administrat în cauză conducând la concluzia că aceste dispoziții au fost respectate.

Mai mult decât atât, Curtea constată că legea nu prevede o sancțiune în cazul nerespectării condițiilor de publicitate privind vânzarea.”

Conform alin. (4) al aceluiași articol, „În cazul în care procedura de vânzare se organizează pe o platformă electronică indicată de administratorul judiciar/lichidatorul judiciar, procesul-verbal se va semna doar de acesta”

În acest caz de speță, Regulamentul de vânzare prevedea un mod de efectuare a publicității care ocolea orice idee de „piață”, anunțurile fiind afișate la locul imobilului, la comună și la tribunal, iar anunțul într-un ziar național s-a publicat cu 3 zile înainte de data licitației.

Consecința a fost aceea că singurul care a cunoscut data licitației a fost creditorul prin votul căruia s-a aprobat Regulamentul, acest creditor a adjudecat toate bunurile în bloc în contul creanței sale, la 75% din valoarea de evaluare, iar creanțele creditorilor bugetari și chirografari au rămas neachitate.

Într-un alt caz de speță, un practician în insolvență a fost înlocuit din dosar la cererea creditorului majoritar, cu motivarea că ar fi tergiversat vânzarea prin expunerea repetată pe piață a bunurilor supuse vânzării. Valoarea patrimoniului supus lichidării era mult mai mare decât valoarea masei credale, iar creditorul majoritar nu considera că interesul acționarilor trebuie avut în vedere. În acest context, trebuie amintit că acționarii sunt creditori de ultim rang îndreptățiți să culeagă excedentul net al lichidării, conform dispozițiilor art. 176 din Lege. Trebuie, de asemenea, să ținem cont că, în bilanț, capitalul social depus este element de pasiv, o datorie a societății față de acționari.

Este posibil ca sintagma „expunere pe piață într-o manieră adecvată” să apară ca fiind redactată într-o manieră prea generală și, prin aceasta, dificil de aplicat în practică și că, pentru judecător, este mai sigur să se raporteze la un regulament aprobat chiar de către creditori.

Cu toate acestea, obligativitatea „expunerii pe piață într-o manieră adecvată” este o chestiune de apreciere a unei situații de fapt, raportată la uzanțele obișnuite dintr-o societate deschisă. În funcție de interesul pe care îl avem în calitate de consumatori, știm unde să căutăm și a devenit o obișnuință ca, orice fel de oferte am căuta, primul lucru pe care îl facem să fie acela de a căuta pe internet.

Știm cu siguranță că a scăzut extrem de mult tirajul ziarelor tipărite și că publicitatea s-a mutat în online și pe platforme specializate, cum sunt OLX și PUBLI24.

În această cursă a digitalizării, UNPIR a ținut efectiv pasul de la bun început, prin amendarea Legii nr. 85/2014 și prin crearea propriei platforme de anunțuri de vânzare și de asemenea prin crearea platformei de licitații online. Pentru a verifica eficiența acestei platforme, am efectuat măsurători detaliate mai jos.

Pentru a măsura impactul, am analizat datele pe o perioadă de 6 luni.

Este posibil ca sintagma „expunere pe piață într-o manieră adecvată” să apară ca fiind redactată într-o manieră prea generală și, prin aceasta, dificil de aplicat în practică și că, pentru judecător, este mai sigur să se raporteze la un regulament aprobat chiar de către creditori

Pe pagina <https://licitatii-insolventa.ro>

Perioada	Utilizatori unici	Vizualizări de pagini
15 aug. – 15 sept.	16.964	407.150
15 sept. – 15 oct.	19.245	453.932
15 oct. – 15 nov.	18.903	477.655
15 nov. – 15 dec.	18.788	460.614
15 ian. – 15 febr.	23.960	576.775
15 febr. – 15 mar.	27.071	587.966

Pe pagina <https://licitatii-unpir.ro>

Perioada	Utilizatori unici
15 aug. – 15 sept.	1300
15 sept. – 15 oct.	1600
15 oct. – 15 nov.	1606
15 nov. – 15 dec.	1551
15 ian. – 15 febr.	2096
15 febr. – 15 mar.	2248

Valoare totală bunuri scoase la vânzare prin licitații online

15 oct. 22	47, 9 milioane lei
15 nov. 22	54, 8 milioane lei
15 ian. 23	66, 7 milioane lei
15 febr. 23	37, 8 milioane lei

Din experiența proprie, într-un dosar în care am fost numiți de instanță după înlocuirea unui alt lichidator, am reușit să vindem într-un termen rezonabil de 2 luni după ce am postat anunțurile de vânzare pe site-ul UNPIR. În perioada anterioară, timp de câțiva ani, nu se reușise valorificarea.

Cu siguranță pentru vânzarea unor afaceri cu caracter special, cum ar fi core business-ul unui operator aerian, combinate industriale sau mall-uri există alte metode de publicitate pentru a asigura succesul vânzării, însă pentru cele mai multe categorii de bunuri platforma UNPIR și-a dovedit eficiența.

iii) Este obligația de expunere pe piață într-o manieră adecvată o obligație autonomă a lichidatorului judiciar sau este el obligat să țină cont de conținutul regulamentului de vânzare?

Din interpretarea literală a normelor de drept rezultă că suntem în prezența unei obligații imperative:

„lichidatorul judiciar va face toate demersurile de expunere pe piață, într-o formă adecvată, a acestora, cheltuielile de publicitate fiind suportate din averea debitorului.”

„publicitatea se va face și prin afișare pe site-ul UNPIR.”

Fiind în prezența unor norme cu caracter imperativ edictate în scopul realizării unor principii ale legii insolvenței, corect calificate ca fiind de ordine publică de instanța din Cluj, în opinia mea, obligația lichidatorului judiciar de a realiza o expunere pe piață adecvată este o obligație autonomă de orice altă decizie ar putea impune creditorii majoritari prin intermediul regulamentului de vânzare.

De altfel, din interpretarea literală a aceluiași articol, 154, rezultă că atribuția adunării creditorilor este de a aproba tipul de vânzare, metoda de vânzare, nu și care este modalitatea cea mai adecvată de expunere pe piață a bunurilor.

Concluzia finală pe care o extrag la finalul acestei analize este aceea că, derivând din principii ale legii insolvenței care se înscriu în conceptul juridic de ordine publică, obligația de

expunere pe piață într-o manieră adecvată este o obligație imperativă stabilită de lege în sarcina lichidatorului judiciar, autonomă de orice prescripții ale Regulamentului de vânzare. Aprecierea în concret a caracterului adecvat al publicității este o chestiune de fapt, de la caz la caz, în funcție de natura bunurilor și de piața bunurilor respective, însă un singur lucru este cert aici, și anume că marketingul și publicitatea s-au mutat online.

DILEME PRIVIND ÎNTINDEREA DESPĂGUBIRII CUVENITE CONTRACTANTULUI ÎN CAZUL DENUNȚĂRII UNUI CONTRACT ÎN DERULARE DE CĂTRE ADMINISTRATORUL JUDICIAR

DILEMMAS REGARDING THE EXTENT OF THE COMPENSATION DUE TO THE CONTRACTOR IN CASE OF DISMISSAL OF AN ONGOING CONTRACT BY THE JUDICIAL ADMINISTRATOR

ABSTRACT

In the context of the insolvency procedure, any termination of an ongoing contract orchestrated by the judicial administrator absolves the debtor of any fault. Consequently, the entitlement to compensation bestowed upon the contractor, as delineated in Article 123, paragraph (4) of Law 85/2014, originates from a sanctioned legal act. This is the premise upon which we argue that the situation does not warrant reparations stemming from civil liability, but rather necessitates a just compensation for the contractor due to the premature cessation of contractual relations with the insolvent debtor.

The exclusion of common law liability principles complicates the task of the syndic judge in determining the appropriate compensation. This article seeks to offer guidance for establishing a compensation structure that aligns with the objectives of the bankruptcy and collective insolvency procedures, ensuring a fair resolution for all parties involved.

KEYWORDS: insolvency • insolvent debtor • contract • unilateral termination • contingency • indemnity right • art. 123 of Law 85/2014

Judecător dr.
OANA AVRAMESCU

Reglementarea legală:

Art. 123 alin. (1) din Legea nr. 85/2014 prevede că, „în vederea creșterii la maximum a valorii averii debitorului, într-un termen de prescripție de 3 luni de la data deschiderii procedurii, administratorul judiciar/lichidatorul judiciar poate să denunțe orice contract, închirierile neexpire, alte contracte pe termen lung, atât timp cât aceste contracte nu au fost executate în totalitate ori substanțial de către toate părțile implicate”.

Art. 123 alin. (4) prevede că, „în cazul denunțării unui contract, o acțiune pentru despăgubiri poate fi introdusă de

către cocontractant împotriva debitorului și va fi soluționată de judecătorul-sindic. Drepturile stabilite în favoarea cocontractantului în urma exercitării acțiunii în despăgubiri se vor plăti acestuia potrivit prevederilor art. 161 pct. 4, pe baza hotărârii în temeiul căreia i-au fost recunoscute, rămasă definitivă”.

Deși reglementarea este veche în legislația insolvenței din România, întrucât atât dreptul administratorului judiciar la denunțarea contractelor în derulare, cât și dreptul la despăgubiri al cocontractantului au fost introduse prin dispozițiile Legii nr. 64/1995, care au fost preluate aproape fără modificări în Legea nr. 85/2006 și, ulterior, în actualul Cod al insolvenței,

până la acest moment nu s-a cristalizat o practică unitară nici cu privire la natura juridică a despăgubirii, nici cu privire la modul de determinare a acesteia.

Dificultatea soluționării de către judecătorul-sindic a unor astfel de cauze provine, în primul rând, din modul laconic în care a înțeles legiuitorul să reglementeze o instituție care, la prima vedere, nu-și găsește decât puține asemănări cu instituțiile Codului civil, dar și din faptul că doctrina nu a abordat decât în mică măsură de acest subiect.

Pe de altă parte, trebuie să recunoaștem că dificultatea provine și din faptul că noi, juriștii, tindem să rămânem tributari instituțiilor tradiționale care pun în corelație încetarea contractului din culpa debitorului cu răspunderea contractuală și încetarea contractului din cauze independente de culpă cu imposibilitatea creditorului de bună-credință de a-și recupera măcar o parte din pagubă.

Cu alte cuvinte, în mod tradițional considerăm că dreptul de despăgubire, fie că era vorba despre răspundere contractuală, fie despre răspundere delictuală, este dependent de culpa persoanei chemate să răspundă.

Dar iată că, în materia insolvenței, încă din anul 1995 există o astfel de excepție de la regulă. Deși denunțarea este o cauză de încetare a contractului reglementată de lege (asemănătoare, de exemplu, cazului fortuit), totuși cocontractantul are dreptul să ceară plata unei despăgubiri din averea debitorului.

Într-adevăr, o asemenea excepție necesita o explicație din partea legiuitorului, iar formularea din art. 67 alin. (2) din Legea nr. 64/1995 – „în cazul denunțării unui contract, o acțiune pentru despăgubiri poate fi introdusă de către contractant împotriva debitorului” – era departe de a oferi orice fel de indicii despre natura juridică a despăgubirii sau despre întinderea sa.

Cu toate acestea, reglementarea a rămas neschimbată și în cele două legi adoptate ulterior, singura lămurire fiind adusă prin Legea nr. 85/2014, unde, în cadrul art. 123 alin. (4), s-a prevăzut că o astfel de cerere formulată de cocontractant este în competența judecătorului-sindic.

Totuși, analiza acestei dispoziții prin raportare la ansamblul regulilor care guvernează procedura insolvenței, dar și prin comparare cu instituțiile juridice ce se regăsesc în noul Cod civil, oferă un răspuns cu privire la natura despăgubirii, dar și câteva repere pentru evaluarea acesteia.

Astfel, trebuie să pornim de la premisa că procedura insolvenței s-a născut din nevoia de echilibru și siguranță a oricărei colectivități și că scopul său principal este acela de a atenua șocul pe care dispariția unei societăți cu datorii îl produce în mediul de afaceri.

Așadar, insolvența nu trebuie privită doar ca un beneficiu al debitorului aflat în incapacitate de plată ci, în primul rând, ca un beneficiu al mediului de afaceri, din care fac parte toate persoanele cu care debitorul se află în raporturi juridice.

În doctrină s-a arătat că „într-un mediu de viață economico-socială caracterizat prin interconectare și interdependență, întreprinderea nu este un simplu vehicul concurențial, ci un centru vital în jurul căruia gravitează o multitudine de interese, altele decât cele ale întreprinzătorului”¹. Așadar, în realitate, insolvența debitorului afectează nu doar creditorii înscrisi în tabelul de creanțe,

denumiți de Legea insolvenței „participanți la procedură”, ci toate celelalte persoane cu care debitorul se află în relații de afaceri, și nu numai.

În acest context, trebuie astfel admis că insolvența debitorului nu trebuie să fie suportată numai de către creditorii înscrisi în tabelul de creanțe, ci de către toate persoanele cu care debitorul se află în raporturi juridice. Toate aceste persoane sunt chemate să contribuie la redresarea debitorului sau la diminuarea pagubelor produse de insolvența acestuia și să suporte aceste pagube, cel puțin în parte, tocmai pentru ca scopul final al procedurii, și anume protejarea mediului de afaceri, să poată fi atins.

Dacă admitem că o astfel de persoană este și partenerul dintr-un contract în derulare al debitorului la data deschiderii procedurii, devine ușor de înțeles rațiunea pentru care legiuitorul a interzis inserarea clauzelor care permit încetarea contractelor pentru motivul intrării unei părți în insolvență și a instituit dreptul practicianului în insolvență, administrator al procedurii, de a modifica sau denunța astfel de contracte în derulare.

Fiind venită dintr-un interes străin de voința și comportamentul debitorului și întemeiată pe obligația partenerului contractual de a suporta, alături de alți creditori, insolvența debitorului, denunțarea contractului nu poate fi privită decât ca un mod distinct de încetare a contractului, un act juridic lícit al administratorului judiciar și, totodată, o atribuție a acestuia, în calitate de manager al procedurii.

Argumentele expuse converg spre ideea că principiile echității și echilibrului, pe care este construită întreaga materie a insolvenței, stau și la baza instituirii dreptului cocontractantului de a primi despăgubiri în cazul acestei denunțări.

Maximizarea averii debitorului, despre care vorbește art. 123 din Codul insolvenței atunci când se referă la denunțarea contractelor, nu trebuie văzută doar ca un beneficiu acordat debitorului, ci ca o încercare de a reduce pagubele produse creditorilor de imposibilitatea debitorului de acoperire a creanțelor din averea sa. Totodată, trebuie să vedem că, dincolo de prevederea legală care arată că despăgubirea se suportă din averea debitorului,

afecțați în mod direct de plata despăgubirii sunt atât creditorii din tabel, cât și ceilalți parteneri de afaceri ai debitorului, ale căror contracte au rămas în ființă. În aceeași măsură trebuie observat că scopul reglementării este și acela de a nu rămâne în ființă contracte în legătură cu care există indicii serioase că nu pot fi continuate, diminuând șansele de redresare economică a debitorului.

Atât timp cât suntem de acord că dreptul la despăgubire își are izvorul într-un act juridic lícit, și anume denunțarea contractului de către practicianul în insolvență, trebuie să admitem că nu se poate vorbi despre o reparație născută dintr-o răspundere civilă, ci despre o indemnizare echitabilă a cocontractantului pentru încetarea intempestivă a raporturilor contractuale cu debitorul insolvent.

În ceea ce privește evaluarea și stabilirea prejudiciului de către judecătorul-sindic, caracterul justificat/nejustificat al măsurii denunțării nu poate constitui un element al evaluării, întrucât, în cazul în care denunțarea are caracter abuziv,

Astfel, trebuie să pornim de la premisa că procedura insolvenței s-a născut din nevoia de echilibru și siguranță a oricărei colectivități și că scopul său principal este acela de a atenua șocul pe care dispariția unei societăți cu datorii îl produce în mediul de afaceri

cocontractantul are deschisă calea contestației prevăzute de art. 59 alin. (5) din Legea nr. 85/2014.

Procedura insolvenței cere rigurozitate nu doar pentru organele care o aplică, ci și pentru ceilalți participanți, astfel că apărarea referitoare la caracterul abuziv al măsurii trebuie valorificată exclusiv pe calea contestației.

Desigur, o astfel de contestație poate fi promovată atât de debitor, cât și de cocontractant și, de ce nu, de către oricare dintre creditori, în măsura în care consideră că o continuare a contractului este posibilă, chiar și cu adaptarea clauzelor sale. Dacă nu a fost promovată o astfel de contestație, trebuie admis că prezumția de denunțare a convenției pentru cauza de intrare în insolvență are caracter absolut, nemaiputând fi analizată de către judecătorul-sindic nici pe cale incidentală, ca un criteriu pentru stabilirea întinderii despăgubirilor. Cu alte cuvinte, caracterul abuziv al măsurii este înlăturat cu totul în situația în care toți participanții la procedură, inclusiv cocontractantul, acceptă tacit decizia practicianului în insolvență de încetare a contractului, prin neexercitarea căii de atac a contestației.

Nu trebuie omisă nici faptul că, în contextul în care cocontractantului i s-ar recunoaște posibilitatea obținerii unei despăgubiri integrale, prin invocarea caracterului abuziv al măsurii în cadrul acțiunii reglementate de art. 123 alin. (4) din Legea nr. 85/2014, acesta va fi tentat să nu formuleze contestație împotriva măsurii denunțării, mai ales că executarea pe termen lung a contractului este, de cele mai multe ori, incertă, din cauza situației dificile în care se găsește debitorul.

Revenind la problema despăgubirilor pe care ar trebui să le acorde judecătorul-sindic, credem că nu este obligatorie întotdeauna acordarea unei sume de bani, judecătorul trebuind să evalueze circumstanțiat, în funcție de datele concrete ale speței, urmând a face o analiză care nu exclude și o apreciere în echitate asupra valorii eventualei despăgubiri, punând în balanță cel puțin elementele care vor fi prezentate în cele ce urmează.

Cel mai important element de la care trebuie pornit îl reprezintă motivul pentru care practicianul a decis denunțarea contractului. Existența unor vicii ale contractului, de exemplu cele care denotă operațiuni frauduloase ale debitorului, dintre cele sancționate de art. 117 din Legea nr. 85/2014, ori imposibilitatea obiectivă pentru debitor de a continua contractul din cauza pierderii unor contracte de care depindea executarea obligațiilor sale față de cocontractant sau încercarea de a rentabiliza afacerea prin renunțarea la un contract care consumă resurse considerabile din averea debitorului fără a produce beneficii pe măsură sunt câteva dintre motivele care l-ar putea determina pe practicianul în insolvență să decidă denunțarea unui contract. Or, unele dintre acestea exclud „*de plano*” acordarea oricărei despăgubiri.

Este de remarcat că, în practică, practicianul în insolvență va prefera denunțarea contractului oricărei alte forme de încetare a acestuia, întrucât procedura denunțării este extrem de facilă, realizându-se printr-o simplă notificare, fără a fi nevoie de intervenția instanței.

Pornind de la această realitate, pentru a pronunța o soluție temeinică, credem că judecătorul-sindic va trebui să verifice, în

primul rând, dacă motivele care au stat la baza denunțării nu înlătură dreptul cocontractantului de a obține o despăgubire.

Alte elemente de care ar trebui ținut cont sunt costurile suportate de către debitor în situația continuării contractului, resursele financiare de care dispune acesta pentru plata despăgubirilor, dar și măsura în care ceilalți creditori și parteneri de afaceri sunt afectați de diminuarea averii debitorului prin această plată.

Nu trebuie omisă nici situația privilegiată a creanței, care, potrivit legii, are natura unei creanțe curente, ce se achită cu prioritate. Acest beneficiu acordat de lege cocontractantului, și anume satisfacerea creanței înaintea celor din tabel, se înscrie pe aceeași linie, a încercării de a oferi o despăgubire echitabilă.

Mai precis, deși cocontractantul suferă prin denunțarea contractului, despăgubirea stabilită de judecătorul-sindic, deși inferioară beneficiului la care acesta a sperat la momentul încheierii contractului, va fi achitată cu prioritate și integral din averea debitorului (nefiind supusă procedurii de „hair-cut” în caz de reorganizare), celeritatea plății fiind menită să compenseze în parte paguba suferită.

Tot pentru stabilirea unei despăgubiri echitabile, judecătorul-sindic ar trebui să pună în balanță câștigul realizat de către cocontractant în perioada anterioară denunțării contractului, dacă un astfel de câștig există, cu pierderile cauzate cocontractantului prin neexecutarea în viitor a sa, analiză care ar putea conduce la concluzia că beneficiile realizate compensează total sau parțial pierderea suferită.

Desigur că prejudiciul suferit de către cocontractant este premisa de la care pleacă această evaluare, fiind obligația cocontractantului să dovedească realitatea și întinderea acestuia.

Potrivit art. 1.531 alin. (2) C. civ., prejudiciul cuprinde atât pierderea efectiv suferită de către creditor, cât și beneficiul nerealizat și față de tăcerea legii insolvenței nu credem că, în acest caz, prejudiciul reclamat de către cocontractant pentru denunțarea contractului cuprinde doar paguba efectiv suferită.

Limitarea despăgubirilor ar trebui să se fundamenteze pe analiza în ansamblu a elementelor enunțate anterior, și nu pe o scindare artificială între cele două componente ale prejudiciului.

În procesul de evaluare realizat de judecătorul-sindic cu ocazia judecării acțiunii în despăgubire formulate de către cocontractant, rolul practicianului în insolvență este esențial, întrucât acesta este singura persoană în măsură să-i ofere datele necesare pentru a stabili despăgubirea în mod echitabil.

Aceste date trebuie să fie cuprinse mai întâi în raportul prin care practicianul în insolvență decide denunțarea contractului. Un raport insuficient motivat sau neconvingător, coroborat cu lipsa unei apărări adecvate în procesul de stabilire a despăgubirii poate atrage plata unor daune-interese disproporționate, cu consecințe grave asupra patrimoniului debitorului și care va anihila, în final, scopul denunțării. Din contră, oferirea unor explicații detaliate, fundamentate pe analiza tuturor elementelor prezentate anterior, prin raportare la situația economică concretă a debitorului și posibilitatea de redresare economică,

Este de remarcat că, în practică, practicianul în insolvență va prefera denunțarea contractului oricărei alte forme de încetare a acestuia, întrucât procedura denunțării este extrem de facilă, realizându-se printr-o simplă notificare, fără a fi nevoie de intervenția instanței

va conduce la o soluție echitabilă, de împărțire a daunelor între cocontractant și averea debitorului.

În practica judiciară au fost pronunțate soluții diverse, unele instanțe acordând în întregime prejudiciul solicitat de către cocontractant, altele doar paguba suferită, nu și beneficiul nerealizat, iar altele au respins întru totul pretențiile cocontractantului.

Însă, indiferent de soluția pronunțată, se remarcă faptul că analiza instanțelor s-a rezumat la prejudiciul reclamat de cocontractant, coroborat cel mult cu motivul pentru care practicianul în insolvență a denunțat contractul, elemente insuficiente, în opinia noastră, pentru a fundamenta o hotărâre temeinică în aceste cazuri.

Oricum, dacă există situații în care nu se impune acordarea unei despăgubiri cocontractantului (fie pentru că paguba suferită prin încetarea contractului devine irelevantă față de beneficiul realizat în perioada în care debitorul și-a executat obligațiile, fie pentru că acel contract intră în sfera operațiilor frauduloase ale debitorului, fie din alte motive), situația diametral opusă, în care despăgubirea este acordată în integralitate (poate chiar conform unei clauze penale inserate în contract) nu poate fi acceptată.

Conturarea unei jurisprudențe în sensul acordării integrale a despăgubirii nu doar că ar crea premisele pentru diminuarea averii debitorului și ar putea compromite iremediabil activitatea acestuia, bulversată oricum de intrarea în insolvență, ci, mai grav, ar crea avantaje superioare cocontractantului, față de ceilalți parteneri de afaceri ai debitorului – creditori înscrși în tabel sau partenerii din contractele în derulare menținute.

Nu trebuie uitat că despăgubirea integrală are ca premisă răspunderea civilă contractuală sau delictuală, ipoteze ce sunt excluse în cazul analizat, de vreme ce am plecat de la premisa că debitorul nu este în culpă pentru denunțarea contractului.

Ar mai fi de adăugat că, deși denunțarea contractului în condițiile art. 123 alin. (4) din Legea nr. 85/2014 se apropie de instituția denunțării reglementate de dispozițiile art. 1.276 C. civ., există elemente importante care o diferențiază. Astfel, denunțarea reglementată de Codul civil are la bază o clauză contractuală expres inserată de părți prin acordul lor de voință sau impusă de lege, fiind așadar cunoscută încă de la momentul încheierii convenției. Spre deosebire de ipoteza reglementată de Codul civil, denunțarea reglementată de Codul insolvenței este o măsură a practicianului în insolvență, independentă de voința părților, și care își are cauza, în principal, în insolvența debitorului, eveniment survenit pe parcursul executării contractului, și nu la momentul încheierii sale.

Această caracteristică a sa, de încetare a contractului ca urmare a unui eveniment survenit pe parcursul executării sale, apropie instituția denunțării de cea a impreviziunii, care, chiar

dacă a fost reglementată pentru prima dată în noul Cod civil, pe cale jurisprudențială a fost recunoscută cu mult înainte.

Astfel, impreviziunea, prin definiție, presupune că „executarea contractului a devenit excesiv de oneroasă datorită unei schimbări excepționale a împrejurărilor care ar face vădit injustă obligarea debitorului la executarea obligației” [art. 1.271 alin. (2) C. civ.].

În dreptul comun [art. 1.271 alin. (2) C. civ.], instanța sesizată poate să dispună fie adaptarea contractului, pentru a distribui în mod echitabil între părți pierderile și beneficiile ce rezultă din schimbarea împrejurărilor, fie încetarea contractului, la momentul și în condițiile pe care le stabilește.

Așadar, potrivit dreptului comun, instanța sesizată cu o acțiune în constatarea impreviziunii are alegerea între a adapta contractul, cu o reducere echitabilă a prestațiilor sau a pronunța încetarea acestuia, la un anumit moment, cu acordarea sau nu a unei compensații pentru una dintre părți.

Or, tocmai această opțiune o are și practicianul, Codul insolvenței dându-i posibilitatea, prin dispozițiile art. 123 alin. (5), să modifice clauzele contractuale, astfel încât să asigure echivalența prestațiilor. Și, nu întâmplător, același alineat dispune că eventualele cereri formulate în temeiul art. 1.271 C. civ. vor fi soluționate de către judecătorul-sindic.

Asemănarea dintre cele două instituții se reflectă mai ales în planul echilibrării contractului și a condițiilor de încetare, ambele instituții având ca scop împărțirea riscurilor contractuale, în situația intervenirii unei situații ce nu a putut fi prevăzută în mod rezonabil de către părți, în momentul contractării (cum este, desigur, și intrarea în insolvență a debitorului).

O diferență importantă trebuie însă sesizată, și anume faptul impreviziunea are ca ipoteză existența unui dezechilibru contractual major, pe când practicianul în insolvență poate denunța un contract și în situația, mai puțin gravă, în care încetarea contractului este necesară redresării economice a debitorului.

Ca o concluzie a celor prezentate, trebuie să admitem că instituția denunțării contractului, reglementată de dispozițiile art. 123 din Codul insolvenței, este o instituție *sui-generis*, fără corespondent în dreptul comun, iar despăgubirile pe care le poate acorda judecătorul-sindic cocontractantului, în cazul denunțării contractului de către practicianul în insolvență, nu își au izvorul în conduita culpabilă a debitorului.

Astfel, ne raliem părerii autorilor de specialitate care consideră că acțiunea în despăgubire ar trebui să se întemeieze exclusiv pe consecințele păgubitoare ale faptului denunțării contractului² și, în condițiile inaplicabilității principiilor răspunderii de drept comun, despăgubirile acordate trebuie să fie într-un quantum rezonabil, echitabil, care să corespundă scopului procedurii concursuale și colective de insolvență³.

S. Tirmoveanu, I. Crăciun, *Dreptul de opțiune al practicianului în insolvență cu privire la soarta contractelor debitorului, în curs la data deschiderii procedurii – „corsetul” libertății contractuale*, în RRDA nr. 3/2016, p. 151.

³ *Ibidem*, p. 151.

Or, tocmai această opțiune o are și practicianul, Codul insolvenței dându-i posibilitatea, prin dispozițiile art. 123 alin. (5), să modifice clauzele contractuale, astfel încât să asigure echivalența prestațiilor

Note

¹ Gh. Piperea, *Insolvența: legea, regulile, realitatea*, Ed. Wolters Kluwer, București, 2008, p. 12.

² C.A. Obancia, *Procedura insolvenței. Efectele juridice asupra contractelor debitorului*, Ed. Hamangiu, București, 2014, p. 163;

**NOI INSTRUMENTE DIGITALE ÎN SECTORUL PROCEDURILOR DE INSOLVENȚĂ:
[HTTPS://WWW.UNPIR.RO/SEDIS/STATISTICĂ](https://www.unpir.ro/sedis/statistica)**

**NEW DIGITAL TOOLS IN THE INSOLVENCY PROCEDURES SECTOR:
[HTTPS://WWW.UNPIR.RO/SEDIS/ STATISTICS](https://www.unpir.ro/sedis/statistics)**

ABSTRACT

Economist drd.
CRISTINA STROIE
 Practician în insolvență,
 președinte al
 UNPIR – Filiala Constanța

Economist
OANA VELICAN
 Practician în insolvență,
 UNPIR – Filiala Timiș

Cu sprijinul,
PETRESCU CLAUDIU
 Consultant IT SEDIS

This article introduces practitioners to new digital tools available on the SEDIS online platform (<https://www.unpir.ro/sedis>), specifically within the "STATISTICS" section. This new feature aims to offer statistical data on insolvency files managed through SEDIS.

KEYWORDS: insolvency statistics • insolvency online data • digital insolvency • digitization • online insolvency • SEDIS • insolvency practitioners statistics

Introducere

Schimbările din sectorul procedurilor de insolvență, generate ca urmare a transpunerii Directivei (UE) 2019/1023 în legislația națională, coroborate cu evoluția tehnologică, economică, globalizarea și recente crize, au declanșat ample proiecte de digitalizare menite să sprijine profesia de practician în insolvență și să aducă îmbunătățiri cadrului desfășurării activității de insolvență.

Proiectele digitale lansate de către UNPIR acoperă trei paliere principale: necesitatea de publicitate unitară a anunțu-

rilor de valorificare a activelor din patrimoniul debitorilor aflați în procedura de insolvență (<https://www.licitatii-insolventa.ro/>), necesitatea de valorificare a activelor debitorilor insolvenți prin licitație publică realizată online (<https://www.licitatii-unpir.ro/>) și cel mai amplu proiect digital al UNPIR (<https://www.unpir.ro/sedis>), platforma de gestiune a dosarelor de insolvență.

Platforma SEDIS a fost lansată, din 2021, spre a fi utilizată gratuit de către practicienii în insolvență, pentru gestiunea online a dosarelor de insolvență; recent, începând cu data de 2 iunie 2023, prin utilizarea platformei, practicienii în insolvență

își îndeplinesc și obligația de raportare statistică față de organismul profesional, UNPIR, înlocuind formatul anterior de raportare, care se realiza pe suport fizic.

Într-o perioadă relativ scurtă (iunie-august 2023), numărul dosarelor de insolvență gestionate prin intermediul platformei s-a triplat (de la 553 de dosare la 1844 de dosare).

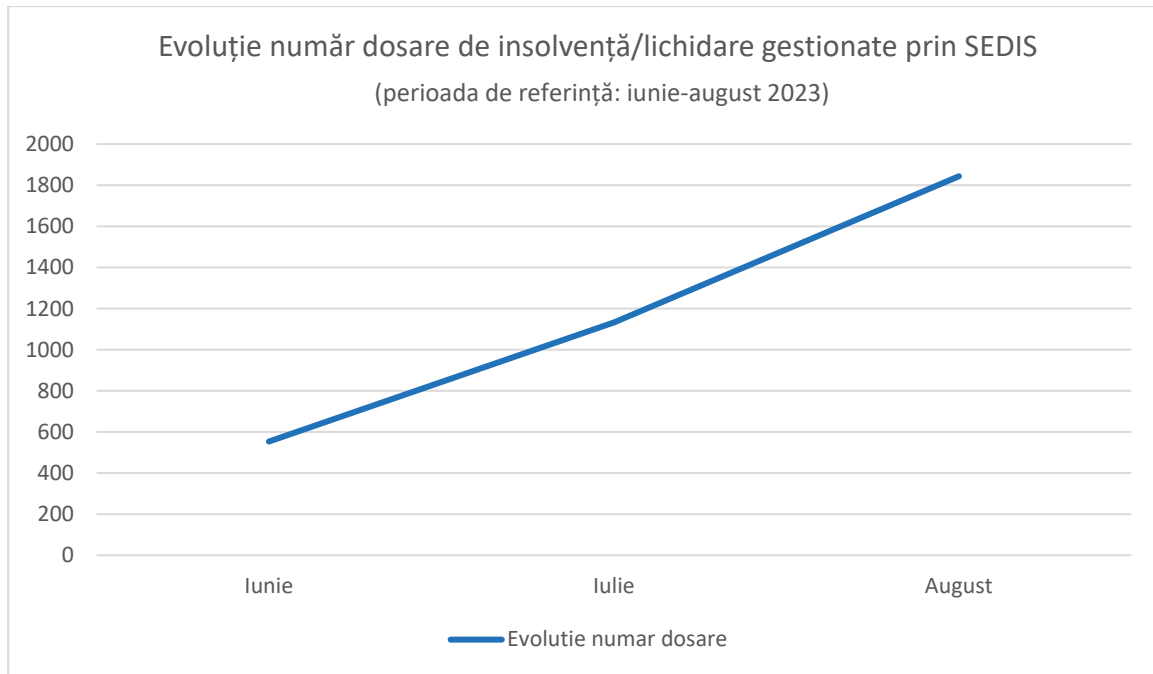

Fig. 1 – Imagine „Evoluție număr dosare de insolvență/lichidare gestionate prin SEDIS în perioada iunie-august 2023”

Proiectul SEDIS este unul amplu, până în prezent fiind lansate următoarele module:

- i. Modulul nr. 1: gestiunea online a dosarelor de insolvență/lichidare, prin intermediul căruia practicienii în insolvență întocmesc proceduri de bază și minimale în legătură cu portofoliul de insolvență (întocmirea notificărilor, tabelor de creanță, gestiunea activelor, întocmirea și gestiunea programului de plăți specific procedurilor de reorganizare, plan de distribuire a creanțelor etc.); dosarele de insolvență sau lichidare gestionate prin SEDIS rămân accesibile, chiar și după radierea debitorilor (având rolul unei arhive electronice);
- ii. Modulul nr. 2: gestiunea online a Tabloului UNPIR, ceea ce a făcut posibilă eliberarea certificatelor/extraselor din Registrul Formelor de Organizare UNPIR;
- iii. Modulul nr. 3: privind raportările specifice față de organismul profesional, respectiv depunerea online a declarației anuale de venituri din desfășurarea activității de insolvență.

Modulul „STATISTICI”

Prezenta lucrare aduce în atenția practicienilor un nou instrument: Modul nr. 4: „STATISTICI”.

Modulul „STATISTICI” a fost creat pornind de la nevoia implementării unei alternative digitale la vechea formă de raportare statistică a dosarelor de insolvență/lichidare, care să simplifice și să ușureze obligațiile statutare ale practicienilor în insolvență.

În varianta anterioară, aceste situații statistice se solicitau de regulă la intervale de 6 luni, dar complexitatea și diversitatea datelor solicitate, timpul limitat al practicienilor și modul

empiric de centralizare a datelor (comunicate prin fax sau email, de regulă), aveau drept consecință statistici denaturate.

Structura platformei garantează confidențialitatea și protecția datelor. Confidențialitatea este garantată prin algoritmul de analiză a datelor, ce procesează doar valori agregate. Practicienii au acces la propriul portofoliu de dosare și statistică generate la nivelul formei de organizare, în timp ce UNPIR/filialele au acces doar la date statistice centralizate ale dosarelor introduse. Interfața SEDIS pentru practicieni este diferită de interfața filialelor și a UNPIR. UNPIR și filialele nu pot accesa datele din dosarele individuale ale practicienilor în insolvență.

Practicienii în insolvență accesează SEDIS în baza unui *username* și a unei parole. Detalii despre cum se obțin datele de acces se găsesc pe site-ul UNPIR (<https://www.unpir.ro/manualul-sedis-cum-se-foloseste-sistemul-electronic-de-gestionare-dosarelor-de-insolventa>).

Modulul „STATISTICI” cuprinde cinci categorii statistice principale:

1. Situații statistice privind membrii UNPIR;
2. Structură dosare de insolvență;
3. Statistici privind debitorii aflați în insolvență;
4. Statistici privind creditorii, parte în dosarele de insolvență;
5. Statistici privind masa credală și recuperări, în procedura insolvenței.

Fiecare categorie principală cuprinde, la rândul său, mai multe situații statistice, astfel:

1. **Situații statistice privind membrii UNPIR**, care cuprind:
 - Statistici globale practicieni bazate pe status/gen; datele cuprind valoarea centralizată numeric a practicienilor în

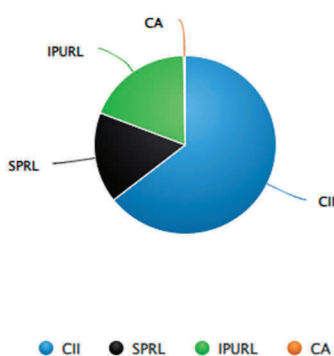
insolvență, clasificați în practicieni compatibili, incompatibili și stagieri, precum și clasificarea practicienilor compatibili în funcție de sex; reprezentarea datelor este redată în format numeric/tabelar și grafic; deopotrivă, este analizată evoluția numerică a practicienilor între diferite perioade cu reprezentarea grafică;

- Statistici filiale practicieni bazate pe status/gen; datele structurează practicienii în insolvență compatibili, incompatibili și stagieri în funcție de filiala de care aparțin; reprezentarea datelor este redată în format numeric/tabelar și grafic;
- Statistici practicieni bazate pe status/medie de vârstă; sunt clasificați practicienii în insolvență pe categorii de

vârstă în funcție de filiala de care aparțin; reprezentarea datelor este redată în format numeric/tabelar și grafic;

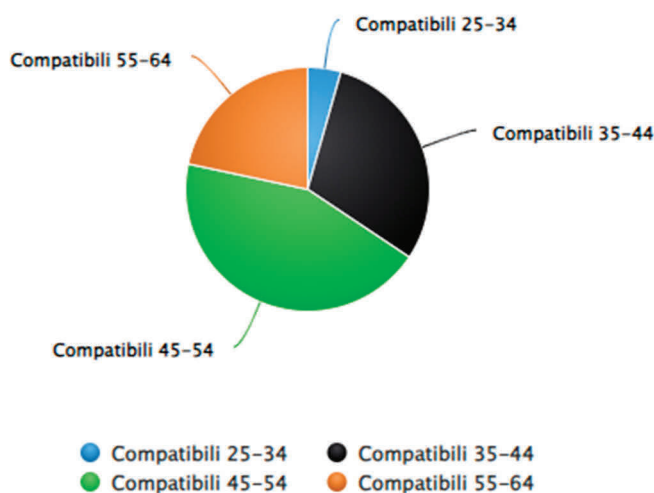
- Statistici practicieni bazate pe tipul organizației; sunt clasificate formele de organizare în funcție de filiala de care aparțin; reprezentarea datelor este redată în format numeric/tabelar și grafic;
- Statistici practicieni bazate pe profesie; datele structurează practicienii în insolvență în funcție de profesia de bază (economist, jurist, avocat, inginer); reprezentarea datelor este redată în format numeric/tabelar și grafic.

Situațiile statistice sunt accesibile doar la nivel centralizat, UNPIR și filialelor.

Tip organizatie	Practicieni
CII	1887
SPRL	481
IPURL	553
CA	8

Fig. 2 – Imagine „Statistici globale practicieni bazate pe tipul organizației”

Varsta	Practicieni
Compatibili 25-34	111
Compatibili 35-44	754
Compatibili 45-54	1107
Compatibili 55-64	545

Fig. 3 – Imagine „Statistici globale practicieni bazate pe media de vârstă”

2. Structură dosare de insolvență

Această categorie statistică permite generarea unor situații statistice privind structura dosarelor de insolvență (portofoliul propriu de insolvență, la nivelul formei de organizare), pentru o anumită perioadă de referință și/sau la un anumit moment definit, astfel:

- Statistici globale (la o anumită dată de referință): centralizarea prezintă numeric dosarele de insolvență și lichidare aflate în lucru și stadiul procedurii (separat pentru: insolvență generală – în funcție de cele trei faze: observație, reorganizare și faliment, insolvență simplificată și procedurile de lichidare), precum și modul în care aceste proceduri sunt gestionate: individual sau în consorțiu, la o anumită perioadă definită (datele sunt prezentate la începutul și finalul unui interval de referință);
- Statistici pe județe (la o dată de referință): prezintă repartizarea dosarelor pe județe, la începutul și finalul intervalului de referință;
- Situație statistică privind cauzele care generează falimentul companiilor (caz analizat: faliment fără reorganizare); sunt predefinite o serie de factori întâlniți în literatura științifică, dar pot fi detaliate și cazuri particulare:
 - a) Lipsa disponibilității;
 - b) Dependența față de un unic client/furnizor/imposibilitatea negocierii contractelor;
 - c) Lipsa unui plan de business;
 - d) Impredictibilitate economică, fiscală și/sau politică, ce îngreunează implementarea unui plan de afaceri;
 - e) Insolvența debitorilor/imposibilitatea recuperării creanțelor;
 - f) Reticența privind procedura insolvenței (a furnizorilor care înăspresc condițiile de colaborare, solicitare plată în avans sau termene mai scurte, reticența salariaților de a lucra într-o companie insolventă etc.);
 - g) Imposibilitate contractare împrumuturi financiare în cadrul procedurii;
 - h) Acumulare obligații curente;
 - i) Management defectuos;
 - j) Lipsă forță de muncă calificată;
 - k) Alt motiv identificat în mod particular în procedură (descriptiv).
- Situație statistică privind cauzele nereușitei unui plan de reorganizare (caz analizat: faliment din reorganizare); sunt predefinite o serie de factori întâlniți în literatura științifică, dar pot fi detaliate și cazuri particulare:
 - a) Lipsa disponibilității;
 - b) Dependența față de un unic client/furnizor/imposibilitatea negocierii contractelor;
 - c) Impredictibilitate economică, fiscală și/sau politică, ce îngreunează implementarea planului de reorganizare;
 - d) Insolvența debitorilor/imposibilitatea recuperării creanțelor;
 - e) Reticența privind procedura insolvenței (a furnizorilor care înăspresc condițiile de colaborare, solicitare plată în avans sau termene mai scurte, reticența salariaților de a lucra într-o companie insolventă etc.);
 - f) Imposibilitate contractare împrumuturi financiare în cadrul procedurii;
 - g) Acumulare obligații curente;
 - h) Management defectuos;
 - i) Lipsă forță de muncă calificată;
 - j) Alt motiv identificat în mod particular în procedură (descriptiv).
- Evoluția numărului de dosare (lunar, pentru intervalul de referință selectat) – pe baza procedurii (insolvență generală, simplificată sau dosare de lichidare) sau pe baza stadiului procedurii de insolvență generală (observație, reorganizare și faliment); analiza evoluției structurii numerice a dosarelor, care este redată tabelar, lunar (în cadrul intervalului de referință selectat) și grafic;
- Dosare – Medie durată închidere (zile) – analiză efectuată pe un interval de analiză și în funcție de stadiul procedurii (insolvență generală, simplificată sau lichidare);
- Dosare în curs (deschise în interval), modificări de procedură/stadiu: evoluția stadiului acestor dosare într-un interval de referință;
- Dosare închise – Statistici situație la închidere: prezintă numeric dosarele închise, într-un interval de referință, cu evidențierea procedurii/stadiului în care procedura a fost închisă;
- Insolvență Generală – o analiză realizată doar pe dosare închise, într-un interval selectat și care urmărește procedurile generale din mai multe perspective:
 - o dacă s-a exprimat intenția de reorganizare judiciară (opțiune da/nu);
 - o câte dintre dosarele închise s-au finalizat cu reinsertia debitoarei în circuitul economic (caz în care se analizează și numeric situația salariaților la deschiderea procedurii și la data reinsertiei debitorului în circuitul economic);
 - o câte dosare s-au închis prin faliment, caz în care sunt prezentate numeric dosarele în care:
 - s-a realizat un transfer de business al afacerii soldat cu falimentul debitoarei (există dezvoltată o analiză a locurilor de muncă salvate prin transferul afacerii);
 - dosarele de reorganizare eșuate (se analizează și impactul social din perspectiva locurilor de muncă pierdute prin eșuarea planului de reorganizare);
 - debitorii intrați în faliment direct din observație (caz în care se analizează impactul social din perspectiva locurilor de muncă pierdute prin faliment).
- Evoluția numărului de dosare închise în funcție de tipul de dosar (individual/consorțiu) și în funcție de stadiul procedurii în care se afla societatea debitoare;
- Dosare nou deschise într-un interval selectat, statistici globale bazate pe stadiul/tipul procedurii derulate (insolvență generală: observație, reorganizare și faliment; insolvență simplificată; lichidare voluntară), precum și modul de gestiune a acestor dosare (individual/consorțiu) – statistică numerică, redată grafic;
- Evoluție număr de dosare nou deschise (dintr-un interval) pe baza procedurii, pe baza modului de gestiune a dosarului (individual/consorțiu);
- Număr dosare nou deschise, ce au fost închise în perioada pentru care se generează statistica; cu analiza modalității în care s-a înscris procedura de insolvență: reinsertie în circuitul economic/faliment;

3. Statistici privind debitorii aflați în insolvență

- ✓ Situația debitorilor în funcție de codul CAEN, top 10 domenii raportat la numărul de debitori și la masa credală; situațiile sunt prezentate tabelar și grafic;
- ✓ Situația dosarelor din portofoliu în funcție de instanța la care este instrumentat dosarul;
- ✓ Situația societăților debitoare din portofoliu în funcție de forma juridică a acestora (SRL, SA etc.).

4. Statistici privind creditorii, parte în dosarele de insolvență

- ✓ Clasamentul creditorilor pe categorii, în funcție de masa credală și situația numerică a dosarelor în care aceștia sunt parte; situațiile sunt prezentate tabelar și grafic;
- ✓ Situația creditorilor care au declanșat procedura insolvenței în funcție de categoria creditorilor din care

fac parte conform Legii nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență.

5. Statistici privind masa credală și recuperări, în procedura insolvenței

Statistica privind situația masei credale este dezvoltată pentru fiecare tip de procedură (insolvență generală, insolvență simplificată, lichidare voluntară, clasament per județ, cu reprezentare tabelară și grafică) și analizată în funcție de un interval de referință stabilit, astfel:

Statistica 1: dosare deschise la începutul intervalului de referință;

Statistica 2: dosare deschise la finalul intervalului de referință;

Statistica 3: dosare închise în intervalul de referință (dar pentru care procedurile pot fi declanșate și anterior intervalului selectat);

Statistica 4: dosare deschise și închise în intervalul de analiză.

Fig. 4 – Imagine „Evoluție masă credală pe baza procedurii”

Această categorie statistică cuprinde, pe lângă situațiile statistice referitoare la masa credală, și date despre distribuții de fonduri și recuperări, în procedura insolvenței.

Situațiile statistice din această categorie urmăresc fondurile distribuite pentru acoperirea creanțelor înscrise la masa credală, gradul de acoperire al masei credale, respectiv gradul de recuperare a creanțelor, pe categorii.

Concluzii

Colectarea datelor statistice în legătură cu piața insolvenței și digitalizarea profesiei de practician în insolvență reprezintă o evoluție necesară, din multiple perspective legate de optimizarea timpului de lucru și eficiența utilizării datelor stocate atât la nivel microeconomic (pentru profesioniști sau organismul profesional), cât și la nivel macroeconomic (prin utilizarea datelor statistice generate în sectorul procedurilor de insolvență).

Statistica se generează la nivel de formă de organizare (pentru portofoliul propriu de insolvență) atât la nivel local (pentru filialele UNPIR), cât și la nivel central (pentru UNPIR), prin cumularea raportărilor individuale.

Având în vedere complexitatea procedurii insolvenței, a volumului de date gestionate prin SEDIS (date privind dosarele de insolvență), generarea datelor statistice se poate realiza, pentru

ONRC are în desfășurare un proiect de digitalizare al Buletinului Procedurilor de Insolvență (BPI), prin care se dorește utilizarea unei platforme online pentru publicarea actelor de procedură, cu incorporarea unei semnături electronice calificate

datele introduse în luna în curs, începând cu luna următoare. Cu alte cuvinte, datele introduse în SEDIS în luna septembrie 2023 vor fi accesibile, din punct de vedere statistic, începând cu luna octombrie 2023. Datele introduse în SEDIS anterior lunii septembrie 2023 pot fi utilizate din punct de vedere statistic.

Pe parcursul lunii septembrie vor exista calibrări ale algoritmilor și interfeței în cadrul platformei SEDIS, astfel încât anumite date pot suferi modificări de valoare sau formă.

Ce urmează...

SEDIS este un proiect la care se efectuează operațiuni de îmbunătățire constant, astfel încât în ultimele 5 luni au fost realizate actualizări de cod și librării pentru a asigura o procesare rapidă a datelor și un grad de securitate crescut.

În prezent se lucrează la implementarea, în format online, a gestiunii Fondului de lichidare (atât din perspectiva gestiunii fondului, relația practician-filiale, cât și din perspectiva administrării fondului, respectiv relația filiale-UNPIR), astfel încât practicienii în insolvență să deconteze onorariile și cheltuielile de procedură mult mai simplu, evitând deplasarea la sediul filialelor, iar evidența dintre filiale și UNPIR să se realizeze cât mai eficient.

O altă direcție de dezvoltare a platformei vizează integrarea relațiilor de raportare internă, dintre filiale și UNPIR, precum și interconectarea platformelor ONRC – SEDIS pentru obținerea/transmiterea de date structurate reciproce; în acest sens, se are în vedere dezvoltarea SEDIS, astfel încât să permită publicarea actelor de procedură generate în aplicație (de exemplu, notificări, tabele de creanțe), direct în portalul ONRC.

ONRC are în desfășurare un proiect de digitalizare al Buletinului Procedurilor de Insolvență (BPI), prin care se dorește utilizarea unei platforme online pentru publicarea actelor de procedură, cu incorporarea unei semnături electronice calificate.

Prin utilizarea SEDIS, practicienii vor putea publica în Portalul ONRC – BPI, de exemplu, tabelul de creanțe generat în aplicație, fără a mai completa din nou, și în platforma ONRC – BPI, datele tuturor creditorilor din tabel.

Seminar de pregătire profesională Colibița

16 iunie 2023

UNPIR Filialele Bistrița-Năsăud și Sălaj, în parteneriat cu Institutul Național de Pregătire a Practicienilor în Insolvență din România (INPPI) au organizat, în perioada **16-18 iunie 2023**, un seminar de pregătire profesională la Colibița, în județul Bistrița-Năsăud.

Acreditare INPPI: 10 pct. de pregătire profesională

Pe lista de lectori confirmați pentru eveniment s-au numărat, cu următoarele teme:

- Av. conf. univ. dr. **Vasile Nemeș** – Facultatea de Drept, Universitatea Nicolae Titulescu, *Unele considerații privind concursul dintre creanțele curente și cele care beneficiază de o clauză de preferință*
- Av. **Stan Tîrnoveanu** – prim-vicepreședinte UNPIR, *Creanțele trecute provizoriu în tabel: între normalitate și excepție de la unicitatea procedurii. Posibile efecte ale provizoratului după executarea planului de reorganizare*
- Jud. **Csaba Bela Nász** – Înalta Curte de Casație și Justiție, *Contestarea Hotărârii Creditorilor de aprobare a planului de reorganizare*
- Jud. dr. **Flavius Moțu** – Tribunalul Specializat Cluj, *Probleme recente de practică judiciară în materia insolvenței*
- Prof. univ. dr. **Radu Bufan** – Facultatea de Drept din cadrul Universității de Vest din Timișoara, MODERATOR
- Dr. **Nicoleta Țândăreanu** – lector INPPI, *Soluționarea obiecțiunilor cu privire la legalitatea planului de reorganizare, a acțiunii în anularea hotărârii adunării creditorilor și a cererii de confirmare a planului de reorganizare. Art. 138¹ și art. 139 din Legea nr. 85/2014*
- Ec. **Oana Velican** – membru al Consiliului Național de Conducere al UNPIR
- Lect. univ. dr. **Sergiu Golub** – Prodecan, Facultatea de Drept, Universitatea Babeș-Bolyai, *Patrimoniile de afecțatiune profesională prin ochii legiuitorului civil și fiscal. Miopie sau hipermetropie juridică?*
- Ing. **Florin Dragomir** – vicepreședinte UNPIR, *Practicianul – Consultant în procedura concordatului*
- Jud. **Oana-Sanda Avramescu-Bunea** – Curtea de Apel Timișoara, *Dileme privind întinderea despăgubirii convenite cocontractantului în cazul denunțării unui contract în derulare de către administratorul judiciar*
- Av. **Carmen Popa** – Președinte UNPIR Filiala Dolj, membru al Consiliului Național de Conducere al UNPIR, *Obligația lichidatorului de expunere pe piață într-o manieră adecvată a bunurilor Debitoarei – art. 154 din Legea nr. 85/2014*
- Av. **Cătălin Andrei Dascăl** – Președinte UNPIR Filiala București, membru al Consiliului Național de Conducere al UNPIR, MODERATOR
- Jud. **Liliana Santavan** – Tribunalul Sălaj, *Importanța unei comunicări eficiente între organele care aplică procedura*
- Jud. **Mihaela Sărăcuț** – Curtea de Apel Cluj
- Prof. univ. dr. **Florin Moțiu** – Facultatea de Drept, Universitatea de Vest din Timișoara, *Unele aspecte controversate privind creanțele curente în procedura insolvenței*

